די אנארכיסטישע

מאראל

פעטער קראפאטקין

א מאדערנע איבעראַרבעטונג אויף היימישער אידיש

באזירט אויף דער ניו-יארקער אויסגאבע פון 1892 איבערגעזעצט פון פראנצויזיש דורך Sylvestris Pinus מיטן ליד פון דוד עדעלשטאט און אלע זעקס קאפּיטלען

אינהאלט

אנארכיע

1. דאס אויפוואכן פונעם מענטשליכן געדאנק

2. וואס טרייבט דעם מענטש צו האנדלען?

3. גוטס און שלעכטס אין א געזעלשאפט

4. פון וואו קומט דאס מאראלישע געפיל?

5. גלייכקייט, פרייהייט און מאראל

6. די מאראל פון דער צוקונפט

וועגן דער אויסגאבע

דאס איז א פולע איבערארבעטונג פון פעטער קראפאטקין'ס "די אנארכיסטישע מאראל," לויט דער ניו-יארקער אידישער אויסגאבע פון 1892. דער אריגינעלער איבערזעצער פון פראנצויזיש איז אנגעגעבן געווארן אלס Sylvestris Pinus. דאס עפענונגס-ליד "אנארכיע" פון דוד עדעלשטאט און אלע זעקס קאפיטלען זענען אריינגענומען געווארן.

די שפראך, אויסלייג און זאץ-בוי זענען איבערגעארבעט געווארן אויף היינטיגער היימישער אידיש. די טענות, ביישפילן, קריטיק און לויב זענען פרעזערווירט געווארן. די קאפיטלען האבן באקומען קורצע קעפ פארן לייענער; אינעם מקור האבן זיי נאר רוימישע נומערן. דאס איז נישט קיין סיכום און נישט א נייע איבערזעצונג פונעם פראנצויזישן אריגינעל.

די טענות וועגן רעליגיע, געזעצן, אנדערע פעלקער, חיות, פלאנצן און היסטארישע געשעענישן זענען דעם מחבר'ס טענות אין זיין צייט. אויך זיין פארטיידיגונג פון פאליטישער געוואלד ווערט איבערגעגעבן ווי זיין שטעלונג, נישט ווי א רוף אדער אנווייזונג פון דער רעדאקציע. פאראלטערטע מעדיצינישע טענות זענען נישט קיין היינטיגע געזונטהייט-עצות.

רעדאקציע-באמערקונגען זענען קלאר אנגעצייכנט געווארן אין קלאמערן. "היינט," "יעצט" און "אונזער צייט" אין דעם מחבר'ס שטימע מיינען זיין היסטארישע צייט. דער אריגינעלער סקען איז געבליבן אומגעענדערט. ליידיגע בלעטער, ביבליאטעק-צייכנס, האנטשריפט אויפן דעקל און דער אלטער פארקויף-פרייז זענען נישט טייל פונעם לייען-טעקסט.

אנארכיע

דוד עדעלשטאט

א וועלט אן הערשער, אן קייטן, אן טרערן, א וועלט פון ליבע און הארמאניע; וואו איינעמ'ס גליק וועט דעם צווייטנ'ס נישט שטערן, דאס איז אנארכיע!

א וועלט וואו קיינער וועט נישט לעבן פון יענעמ'ס ארבעט און מי; פריי וועט זיין יעדעס הארץ און יעדער מח, דאס איז אנארכיע!

א וועלט וואו פרייהייט וועט יעדן באגליקן, דעם שוואכן און שטארקן, דעם "ער" און "זי"; "דיינס" און "מיינס" וועלן קיינעם נישט דריקן, דאס איז אנארכיע!

א וועלט וואו ליבע וועט נישט וויסן פון שענדליכן האנדל; פריי וועט זי גיין, אויף א ליבנדיקער ברוסט איר גליק געניסן, דאס איז אנארכיע!

א וועלט וואו דער פרייער גייסט וועט צעברעכן דעם פינצטערן טורעם פון טעאלאגיע; פארניכטן די קערנדלעך פון אלע פארברעכנס, דאס איז אנארכיע!

א וועלט וואו די ביקס, דער הארמאט און די קרוין, אלע בלוטיגע צייכנס פון מאנארכיע, וועלן נאר אין מוזעען שטיין, דאס איז אנארכיע!

א וועלט וואו זון-הויך וועלן זיך הייבן קונסט, וויסנשאפט און אינדוסטריע; א וועלט פון וויסן, נישט פון גלייבן, דאס איז אנארכיע!

יעדער מענטש וועט זיין חשוב, ווי אויך די גאנצע מענטשהייט, וואו זי זאל נאר זיין; די פרייהייט וועט אלעמען אויפלעבן און באפרייען, דאס איז אנארכיע!

1. דאס אויפוואכן פונעם מענטשליכן געדאנק

די געשיכטע פונעם מענטשליכן געדאנק שטייט נישט אויף איין פלאץ. זי רירט זיך. אירע באוועגונגען זענען ענליך צום פענדל פון א וואנט-זייגער: ער גייט אראפ און ארויף.

דער מענטשליכער געדאנק שלאפט אמאל איין. די הערשער, די געזעצגעבער און די רעליגיע-מאכער שלעפן אים איין און בינדן אים מיט קייטן, ביז ער ווערט פארגליווערט, פארפרוירן און פארשטיינערט.

דער פענדל איז אראפגעפאלן. ער שטייט גאר נידעריג.

פלוצלינג כאפט זיך דער מענטשליכער געדאנק אויף, קוקט זיך ארום און צערייסט די קייטן. ער הייבט אן פארשן און שטרענג קריטיקירן אלעס וואס מען האט אים ביז איצט געלערנט. ער רייסט אראפ די מאסקע פון אלע סיסטעמען און פאראורטיילן: פאליטישע, רעליגיעזע, געזעצליכע און געזעלשאפטליכע. ער שטעלט זיי ארויס נאקעט און ווייזט זייערע פעלערן, זייער פעלנדיגן יסוד און זייער שעדליכקייט.

דער מענטשליכער געדאנק גייט אויף נייע וועגן וואס זענען ביז דאן געווען אומבאקאנט. ער שאפט נייע טעאריעס, נייע סיסטעמען און נייע אידייען. ער באררייכערט דאס מענטשליכע וויסן מיט נייע אנטדעקונגען, נייע וויסנשאפטן און פרישער ענערגיע צו נייע ארבעט.

דער פענדל איז ארויפגעגאנגען. ער שטייט גאר הויך.

אבער די שטענדיגע פיינט פונעם מענטשליכן געדאנק, הערשער, רעליגיע און געזעצן, שלאפן אויך נישט. זיי קומען צוביסלעך צו זיך נאך דער שווערער מפלה וואס דער מענטשליכער געדאנק האט זיי געברענגט. זיי דערהוילן זיך פון די שווערע קלעפ, קלייבן צוזאמען זייערע דערשראקענע און צעשפרייטע ארמייען, און הייבן אן זייער שעדליכע, צעשטערנדיגע טעטיגקייט מיט נייע כוחות און נייע ענערגיע.

זיי נייען איבער זייער אבערגלויבן, זייער רעליגיע און זייערע געזעצן. זיי פאסן זיי צו צו די נייע אידייען, נייע פאדערונגען און נייע לערעס וואס דער מענטשליכער געדאנק האט אויסגעארבעט. זיי נוצן אלעס וואס קען זיי פירן צום ציל.

זיי נוצן די מאסן'ס קנעכטישע אונטערווארפונג. זיי נוצן יעדן איינעם'ס שוואכקייט: דער איינער איז מיד געווארן פונעם קאמף און וויל זיך שוין אפרוען; דער צווייטער יאגט זיך נאך כבוד אדער געלט; דער דריטער איז אנטוישט, זיינע האפענונגען אויפן מענטשליכן געדאנק זענען אים פארראטן געווארן.

זיי נעמען זיך צו דער ארבעט לאנגזאם, אבער גייען מיט פעסטע טריט צו זייער ציל. ערשט נעמען זיי איבער די קינדער'ס ערציאונג.

א קינד'ס גייסט איז שוואך. זיין שכל איז נאך נישט אנטוויקלט. עס איז זייער גרינג אים צו בייגן וואוהין מען וויל, זייער גרינג אים צו באהערשן דורך שרעק. זיי נוצן דאס און פלאנצן איין שרעק אינעם קינד. זיי דערציילן אים פון א שרעקליכן גאט וואס באשטראפט די אוראייניקלעך פאר זייערע עלטער-זיידעס' זינד. זיי דערציילן אים פון גיהנום און פונעם מלאך דומה.

קוים הייבט דאס קינד אן מורא האבן פאר גאט, פאר גיהנום און פארן מלאך דומה, ווייזן זיי אים ווי שרעקליך און שוידערליך א רעוואלוציע איז. זיי נוצן דאס בלוט-פארגיסן ביי דער רעוואלוציע כדי צו דערשרעקן דאס קינד און מאכן פון אים א פריינט פון דער "ארדענונג."

דער גייסטליכער גיט זיך אלע כוחות איינצופלאנצן אינעם קינד אז מען מוז פאלגן די געזעצן פון לאנד. אזוי באקומט דאס קינד דרך ארץ און רעספעקט פארן ריכטער'ס געזעצן, פאר דער"וועלטליכער רעליגיע." דער הערשער זוכט צו מאכן דאס קינד גלייבן

אין די"געטליכע" געזעצן פון רעליגיע, ווייל דורך דעם וועט עס גלייבן אין די מענטשליכע געזעצן.

אזוי ווערט דער יונגער דור איינגעשלעפט, אפגעשוואכט, דערנידעריגט און פארקנעכט. ער ווערט פרום און רעליגיעז. ער האט מורא פאר די הערשער, פאר די רייכע, פאר די גרויסע און פאר יעדער אויטאריטעט.

דער מענטשליכער געדאנק ווערט איינגעשלעפט. דער פענדל איז ווידער אראפגעפאלן.

אין אזעלכע צייטן, ווען דער געדאנק שלאפט, רעדט מען נישט איבער מאראל. מען דעבאטירט נישט איבער מאראל און מען קריטיקירט זי נישט. מען איז צופרידן מיט געוואוינהייטן, רעליגיעזע צערעמאניעס, פאלשער פרומקייט אדער גלייכגילטיגקייט. מען טוט נאר וואס פאסט, וואס איז אנשטענדיג, וואס די וועלט פארלאנגט. מאראל אינטערעסירט קיינעם נישט.

דאס מאראלישע געפיל אין דער געזעלשאפט פאלט. עס פאלט אזוי נידעריג ביז מען קומט צו דער מאראל פון די רוימער בשעתן אונטערגאנג פונעם רוימישן רייך; צו דער מאראל פון די פראנצויזן פאר דער רעוואלוציע; צו דער בורזשואזער מאראל פון דער היינטיגער קאפיטאליסטישער געזעלשאפט.

דאס גוטע, איידעלע און ברייטהארציגע אינעם מענטש ווערט אפגעשוואכט, פארוואקסן און פארזשאווערט, ווי א מעסער וואס ליגט א לאנגע צייט אין א פייכטן פלאץ אן קיין נוצן. פאלשקייט ווערט באטראכט אלס א גוטע מידה. קליינליכקייט און שוואכקייט אלס א פליכט.

מאכן געלט אויף וועלכן אופן מען קען נאר, הנאה האבן און אויסנוצן דעם מאמענט פאר פארגעניגן: דאס זענען די איינציגע געברויכן און וואונטשן פון די רייכע, אדער פון די וואס ווילן זיך פארשטעלן ווי רייכע.

די פארדארבנקייט און נידערטרעכטיגקייט פון די הערשער, ריכטער, גייסטליכע און קאפיטאליסטן ווערן אזוי אויפרעגנדיג, אזוי הימל-שרייענדיג, אז דער מענטשליכער געדאנק מוז זיך אנהייבן רירן. ער הייבט אן שטייגן.

דער פענדל הייבט אן גיין ארויף.

די יוגנט הייבט אן זיך באפרייען פון דער שלעכטער ערציאונג. זי הייבט אן אראפווארפן פון זיך אלע פאראורטיילן. די קריטיק קומט מיט איר שארפן מעסער, שניידט אלעס און אנאליזירט אלעס. דער מענטשליכער געדאנק, וואס כאפט זיך ערשט אויף נאר ביי א פאר מענטשן, פארשפרייט זיך אלץ ווייטער. ער גרייפט ארום זיך און צינדט ווי א פייער, ביז די אלטע ארדענונג באקומט א שטויס און די רעוואלוציע הייבט זיך אן.

יעדעס מאל ווען דער מענטשליכער געדאנק וואכט אויף פון שלאף שטעלן זיך די זעלבע פראגעס: דארף מען זיך האלטן צו א מאראל וואס איז פון גרונט אויס פאלש? מוז מען בכלל האבן א מאראל? אפשר וואלט מען זיך געקענט באגיין אן מאראל?

מען הייבט אן טראכטן און פארשן: וואס איז די מאראל, פון וועלכער מיר הערן אזוי אפט רעדן, אבער קיינער האט זי נאך נישט דערקלערט? מען זוכט זי צו דערקלערן פונעם

שטאנדפונקט אויף וועלכן די וויסנשאפט שטייט אין יענער צייט.

מען קען דאס אבער נישט דערקלערן כל זמן מען טראכט אז די מענטשליכע נאטור איז עפעס העכערס, בעסערס, עפעס מיט באזונדערע פאררעכטן. מען מוז זיך אראפלאזן ביז דער מאראל פון די חיות, פון די פלאנצן און פון די מינעראלן.

און וואונדערליך: וואס מער מען גראבט אונטערן יסוד פון מאראל, וואס מער מען קריטיקירט זי און ווייזט ווי מיט פעלערן און נישטיג זי איז, אלץ מער הייבט זיך דאס מאראלישע געפיל אין דער מענטשליכער געזעלשאפט. עס מאכט אלץ גרעסערע פארשריט. עס וואקסט, ווארצלט זיך טיף איין, ווערט איידעלער און מאכט די מענטשהייט איידעלער.

אזא ביישפיל זעען מיר אינעם אכצנטן יארהונדערט. אין 1723 האט דער ענגלישער סאטיריקער מאנדעוויל אין זיין בארימטן בוך"די פאבל פון די בינען" אויסגעלאכט די ענגלישע געזעלשאפט מיט איר מאראל. ער האט קלאר געוויזן ווי פאלש און ליגנהאפטיג די מאראל איז געווען וואס די ענגלישע געזעלשאפט האט דאן גע'דרש'נט.

ער האט קלאר געוויזן אז וואס מער מען וויל אונטערדריקן די מענטשליכע ליידנשאפטן דורך די כללים און געזעצן פון דער"אזוי גערופענער" מאראל, אלץ שטארקער און ערגער ווערן די ליידנשאפטן. זיי פירן צום ערגערן, נישט צום בעסערן.

ער האט אויסגעדריקט די זעלבע מיינונג וואס דער פראנצויזישער געלערנטער פוריע האט שפעטער געוויזן: די מענטשליכע ליידנשאפטן מוזן האבן א פריי געביט וואו זיך אויסצולעבן און אויסצושעפן. אבער ווען מען האלט זיי צוריק דורך כללים און געזעצן ווערן זיי פארוואנדלט אין פארברעכנס.

נאר אין איין פונקט האט ער געהאט א טעות. ער האט באהויפט אז מאראל קומט בירושה פון די עלטערן, און אז דער הערשנדיקער קלאס זוכט איינצופלאנצן מאראלישע געפילן כדי בעסער צו באהערשן זיינע"מאראלישע אונטערטאנען." אין זיין צייט האט ער נאך נישט געווּסט — נישט געקענט זאאלאגיע, די לערע איבערן לעבן פון חיות. ער האט נישט געקענט די חיות' מאראל.

שפעטער האבן די ענציקלאפעדיסטן און פילאזאפן קריטיקירט און אנאליזירט מאראל. עס איז באקאנט וואס פאר א מאראל די פראנצויזישע אנארכיסטן-אטאיסטן פון 1793 האבן געוויזן.

פארגלייכן מיר די אידייען פון די יאקאבינער, לעגיסטן און פאטריאטן, וואס האבן גע'דרש'נט אז מאראל איז נויטיג, אז זי קומט פונעם"אייביגן יש" אדער פונעם"ריינעם שכל," מיט די אידייען פון די דאמאלטיגע אטאיסטן-אנארכיסטן. די האבן נישט געוואלט וויסן פון קיין"אייביגן יש," קיין"ריינעם שכל" און קיין מאראל. און מיר זעען מיט שטוינונג ווי די אנארכיסטן זענען געווען פיל מאראלישער ווי אלע אנדערע"איסטן!"

[מחבר-באמערקונג: לעגיסטן האט מען אין 1793 גערופן א פארטיי וואס האט באהויפט אז די געזעצן זאלן הערשן און רעגירן].

"פארוואס זאל איך זיין מאראליש? דארף מען האבן א מאראל"? די פראגעס האבן געשטעלט די פילאזאפן פונעם זיבעצנטן יארהונדערט און די רעוואלוציאנערן פונעם אכצנטן. שפעטער האבן זיי געשטעלט די אוטיליטאריסטן ווי בענטהאם און דזשאן סטוארט מיל, די מאטעריאליסטן ווי לודוויג ביכנער, און די רוסישע ניהיליסטן פון 1860-1870 יעצט שטעלן זיי די פראנצויזישע אנארכיסטן.

פארוואס דארף מען באמת זיין מאראליש? האבן די רוסישע ניהיליסטן געפרעגט. אפשר ווייל עס שטייט אזוי געשריבן אין דער ביבל, אין תנ"ך?

אבער די ביבל איז דאך נאר א זאמלונג פון אלטע אידייען און אלטע כללים איבער מאראל פון די אידן, פערסער און כאלדייער. מען האט געזאמלט די מאראלישע כללים אזוי ווי מען האט געזאמלט די לידער פון האמער, העזיאד און אססיאן. אזוי ווי מען זאמלט יעצט די לידער און פאלקס-מעשיות פון די מעקסיקאנער און אינדיאנער וואס דער מחבר רופט"ווילדע."

דארפן מיר דען פאלגן אן אלטע, פארשימלטע מאראל פון מאנגאלן און בארבארן? דארפן מיר דען צוריקגיין צו די אלטע צייטן פון פינצטערקייט און אומוויסנדיגקייט?

אדער אפשר דארפן מיר לעבן מאראליש ווייל דער פילאזאף עמנואל קאנט האט געזאגט אז אין די טיפעניש‌ן פון אונזער הארץ איז דא א געהיימע קראפט וואס הייסט אונז זיין מאראליש? קאנט רופט די קראפט"דער קאטעגארישער באפעל," דער אומבאדינגטער מאראלישער געבאט.

אויב אזוי, פארוואס זאלן מיר פאלגן די געהיימע קראפט מער ווי די אנדערע געהיימע קראפט וואס הייסט אונז זיך אנשיכור'ן? פארוואס דארף איך טון וואס די איינע געהיימע קראפט הייסט מיר, און נישט טון וואס די אנדערע געהיימע קראפט אין די טיפעניש‌ן פון מיין הארץ באפעלט מיר?

דאס ווייזט אז קאנט'ס"קאטעגארישער באפעל" איז נאר א ווארט, א ליידיג ווארט, אזוי ווי די ווערטער גורל, השגחה און גאט, וואס מענטשן האבן אויסגעטראכט צו פארדעקן זייער אומוויסנדיגקייט. ווען זיי באגעגענען א פראגע וואס זיי קענען נישט דערקלערן, טראכטן זיי אויס א נייעם ווארט וואס נישט זיי און נישט אנדערע פארשטייען. דערמיט איז שוין אלעס פארענטפערט.

אדער אפשר דארפן מיר זיין מאראליש ווייל מאראל מאכט אונז גליקליך? ווי דער ענגלישער פילאזאף בענטהאם זאגט: ווען איך ריסקיר מיין לעבן צו ראטעווען איינעם וואס דערטרינקט זיך, בין איך גליקליכער ווי דער וואס שטייט פון דערווייטנס און טוט גארנישט.

דאס איז אבער פאלש. ווען מען קעמפט מיטן וואסער צו ראטעווען דעם וואס דערטרינקט זיך איז מען דעמאלט זיכער נישט גליקליך. אפשר איז מען גליקליך שפעטער, ווען מען באקומט א דאנק אדער א באלוינונג פאר דער מאראלישער

האנדלונג. פון דער האנדלונג אליין איז מען אבער זיכער נישט גליקליך. אויב איך וויל נישט דעם דאנק אדער די באלוינונג, דארף איך לויט דעם נישט זיין מאראליש און נישט ראטעווען דעם וואס דערטרינקט זיך.

אדער דארף מען זיין מאראליש ווייל מען האט אונז אזוי דערצויגן? ווייל מיין מוטער האט מיך אזוי געלערנט פון קינדווייז אן?

אויב אזוי, דארף איך זיך בייגן פאר א קעניג, א מערדער, אדער פאר א ריכטער, א שווינדלער, ווייל מיין מוטער האט מיר געזאגט אז מען דארף זיך פאר זיי בייגן? דארף איך האלטן פון אלע נארישקייטן וואס מיין גוטע, אבער זייער אומוויסנדיגע מוטער האט מיר דערציילט ווען איך בין געווען א קינד?

ווען מאראל איז נאר א פאראורטייל, א באבע-מעשה וואס מיין מוטער אדער מיין קינדער-אויפפאסערין האט מיר דערציילט, דארף איך דאך שטרעבן זי צו באקעמפן. אזוי ווי מיר שטרעבן צו באקעמפן די מורא פאר שדים, רוחות און מתים וואס מען האט אונז איינגעפלאנצט אין קינדשאפט.

נאך מער: דארף איך נישט דווקא לעבן אוממאראליש כדי צו פראטעסטירן קעגן אלע אלטע, פארשימלטע אידייען און לערעס וואס מען האט אין אונז איינגעווארצלט פון קינדווייז אן?

דאס זענען די געדאנקען און באטראכטן וואס האבן געברענגט די רוסישע ניהיליסטן אפצושאפן אלע אלטע אידייען און פארשטעלונגען פון מאראל, און אויפצושטעלן אויפן אנארכיזם'ס פאן: "נישט אנערקענען קיין שום אויטאריטעט, ווי גוט ער זאל נאר זיין. נישט אננעמען קיין שום פרינציפ וואס איז נישט באגרינדעט אויפן קלארן פארשטאנד און אויפן שכל".

און וואונדערליך: קוים האבן די ניהיליסטן געבראכן מיט אלע אלטע אידייען פון זייערע טאטעס און מאמעס, קוים האבן זיי אפגעשאפט אלע אלטע מאראלישע כללים, האט זיך ביי זיי אנטוויקלט א נייע פארעם פון מאראל. זי איז בעסער, איידעלער און העכער ווי אלע רייד איבער מאראל פון דער ביבל, פונעם"קאטעגארישן באפעל" און פון"גליק."

אבער די פראגעס זענען נאך אלץ נישט פארענטפערט: דארף איך לעבן מאראליש? דארף מען האבן א מאראל?

איידער מיר ענטפערן, לאמיר זען צי די פראגעס זענען ריכטיג געשטעלט. לאמיר באטראכטן וואס טרייבט א מענטש צו טון איין זאך און נישט טון אן אנדערן. וואס צווינגט אים צו האנדלען אזוי און נישט אנדערש?

2. וואס טרייבט דעם מענטש צו האנדלען?

שוין אין גאר אלטע צייטן האט מען געשטעלט די פראגע: וואס טרייבט איין מענטש צו טון גוטס און א צווייטן צו טון שלעכטס? וואס צווינגט איינעם, ווען ער זעט א מענטש

דערטרינקען זיך, אריינצושפרינגען אין וואסער און ריסקירן זיין לעבן צו ראטעווען אים, בשעת א צווייטער שטייט פון דערווייטנס און וויל אפילו נישט"אריינלייגן א האנט אין קאלט וואסער?"

אונזערע נישט צו קליגע עלטער-זיידעס האבן גלייך געפונען א תירוץ, אן ערקלערונג. א נארישע, קינדישע ערקלערונג, אבער זיי זענען געווען גאנץ צופרידן דערמיט.

דער מענטש, האבן זיי געזאגט, האט א יצר טוב וואס הייסט אים טון גוטס, און א יצר הרע וואס הייסט אים טון שלעכטס. ווען דער יצר טוב איז שטארקער און געווינט, איז דער מענטש מאראליש און טוט גוטס. ווען דער יצר הרע איז שטארקער און געווינט, טוט דער מענטש שלעכטס און איז אוממאראליש.

די קאטאליקן האבן דאס אפילו אויסגעמאלט אויף א בילד. א מענטש גייט אויף א פעלד און טראגט אויפן רעכטן אקסל א מלאך און אויפן לינקן אקסל א טייוול. דער טייוול הייסט אים טון שלעכטס. ווען ער איז שטארקער און דער מענטש טוט שלעכטס, שלעפט ער אים אראפ אין גיהנום. ווען דער מלאך איז שטארקער טוט דער מענטש גוטס, און דער מלאך פירט אים ארויף אין הימל.

קורץ און גוט, דאס איז א תירוץ אויף אלע קשיות. שפעטער, ווען מענטשן זענען געווארן מער ציוויליזירט און קליגער, האבן זיי זיך שוין געשעמט צו גלייבן אין א מלאך, א טייוול, א יצר טוב מיט א יצר הרע. זיי האבן אויסגעטראכט נייע ווערטער: "געוויסן" און "ליידנשאפט."

אבער נאר די ווערטער האבן זיך געביטן. די אידעע איז געבליבן די זעלבע: אינעם מענטש קעמפן צוויי עלעמענטן, דער גוטער מיטן שלעכטן, דאס"געוויסן" מיט דער "ליידנשאפט." ווען דער מענטש איז גוט און מאראליש זאגן זיי אז זיין געוויסן האט געווינען. ווען ער איז שלעכט און אוממאראליש, האבן זיינע ליידנשאפטן געווינען.

מען קען זיך גרינג פארשטעלן ווי דערשטוינט אונזערע עלטערן זענען געווען ווען די פילאזאפן און ענציקלאפעדיסטן האבן דערקלערט אז אינעם מענטש גייט בכלל נישט פאר קיין קאמף. דער יצר טוב מיטן יצר הרע קריגן זיך נישט. אלעס וואס דער מענטש טוט, גוטס אדער שלעכטס, האט נאר איין מאטיוו, איין יסוד און איין סיבה: ער טוט עס ווייל ער האט דערפון הנאה, אדער ווייל ער וויל פארמיידן עפעס אומאנגענעמס.

דא איז געווארן א געוואלד, א געשריי און א רעש צווישן די פרומע, די רעליגיע-שווינדלער און די מאראליסטן פון יענער צייט. מען האט געשריגן אז די פילאזאפן דרש'ענען אז מען דארף נישט זיין מאראליש, אז זיי פארדארבן די מענטשהייט. מען האט זיי געשאלטן און באשימפט, און צום סוף האט מען זיי אריינגעלייגט אין חרם.

שפעטער, ווען די גרויסע דענקער פון אונזער צייט, בענטהאם, דזשאן סטוארט מיל און טשערנישעווסקי, האבן באשטעטיגט די מיינונג אז וואס דער מענטש טוט קומט נאר ווייל ער האט דערפון הנאה, האבן זיך אויפגעהויבן נייע געשרייען. מען האט פארבאטן

זייערע ווערק, זיי פארפאלגט און פאראכט. "וואס הייסט? זיי האבן ביי אונז צוגערויבט די מאראל! געוואלד"! האט מען געשריגן.

און דאך, וואס קען זיין איינפאכער און פארשטענדליכער ווי די איינפאכע, ריכטיגע ערקלערונג פון מאראל?

איינער נעמט צו ביי א קינד דאס לעצטע שטיקל ברויט. ער האנדלט זיכער אוממאראליש. ער איז א זעלבסטישער מענטש וואס טוט נאר וואס ברענגט אים הנאה, און קימערט זיך ווייניג וואס דער צווייטער וועט דערפון ליידן.

א צווייטער גיט אוועק זיין לעצטן ביסן ברויט פאר אן ארעמאן, אדער טוט אויס זיין לעצטן רעקל און גיט אים אוועק פאר איינעם וואס ציטערט פאר קעלט. דער האט געהאנדלט מאראליש. די מאראליסטן וואס זענען נאך צוגעוואוינט צו די אלטע רעליגיעזע ווערטער רופן אזא האנדלונג"ליבע צום מיטמענטש," "זעלבסט-פארלייקענונג" און דאס גלייכן.

אבער ווען מיר קוקן זיך גוט צו צו וואסביידע מענטשן האבן געטון, געפינען מיר אז ביידע האבן עס געטון צוליב דער זעלבער סיבה: עס ברענגט זיי הנאה, אדער זיי ווילן פארמיידן עפעס אומאנגענעמס.

ווען דער וואס גיט אוועק זיין לעצטן ביסן ברויט פאר אן ארעמאן וואלט נישט געהאט דערפון קיין הנאה, וואלט ער עס זיכער נישט געטון. ווען דער זעלבער מענטש וואלט געהאט הנאה פון צונעמען ביי יענעם דאס לעצטע, וואלט ער עס זיכער געטון. אבער ער האט הנאה פון געבן פאר יענעם, דעריבער טוט ער עס.

דער מאטיוו פון ביידע האנדלונגען איז נישט אנדערש. נישט דער איינער האט געטון אזוי צוליב איין סיבה און דער צווייטער אנדערש צוליב אן אנדערער. ניין. ביידע האבן געהאנדלט צוליב דער זעלבער סיבה: ביידע ווילן האבן הנאה אדער פארמיידן עפעס אומאנגענעמס. ביידע האנדלען פון זעלבסטישקייט, עגאיזם.

לאמיר נעמען דעם נידערטרעכטיגן באנדיט טיער, וואס האט געהייסן אויס'הרג'ענען 35 טויזנט פאריזער ארבעטער. לאמיר נעמען א געווענליכן מערדער וואס דער'הרג'עט א גאנצע משפחה כדי זיי אויסצורויבן, נעמען זייער געלט און דערנאך עס פארשווענדן.

[רעדאקציע-באמערקונג: די באשרייבונג פון טיער און די צאל זענען דעם מחבר'ס היסטארישע באשולדיגונג, נישט א נייער פאקטן-באריכט].

ביידע טוען זייערע שלעכטע מעשים צוליב הנאה. טיער וויל האבן די הנאה פון באהערשן פראנקרייך. דער מערדער וויל האבן הנאה פונעם געלט וואס ער וועט רויבן. בשעת זיי טוען זייערע שלעכטע מעשים איז דאס געפיל פון הנאה און זעלבסטישקייט אזוי שטארק ביי זיי, אז אלע אנדערע געפילן, ווי מיטגעפיל, רחמנות און מענטשליכקייט, זענען נישט פאראן.

לאמיר אבער לאזן אין א זייט אזעלכע שטארקע לײדנשאפטן. איך נוץ נאך דעם אלטן ווארט. לאמיר נעמען א קליין מענטשעלע, א קליין באס'עלע, וואס באשווינדלט און בארויבט זיינע ארבעטער. ער זאגט ליגנט און שווינדלט ביי יעדן טריט כדי צו קויפן צירונגען פאר זיין געליבטער אדער פאר זיין ווייב. וואס איז די סיבה פון זיין שווינדל און זיינע ליגנט? ער זוכט הנאה.

עס איז א שאנד צו מאכן אזא פארגלייך, אבער מיר מוזן עס דאך טון. עס איז א שאנד צו פארגלייכן דעם געמיינעם שווינדלער און נידעריגן באטריגער מיט איינעם וואס קעמפט פאר דער מענטשהייט. וואס איז מקריב זיין צוקונפט, זיין גליק און זיין לעבן פאר דער מענטשהייט'ס באפרייאונג, און גייט מיט פרייד שטארבן אויפן שאפאט פאר זיינע אידייען און פרינציפן. מיר מוזן עס אבער טון כדי בעסער צו דערקלערן אונזער געדאנק.

זאגט דעם רוסישן ניהיליסט אדער דער רוסישער ניהיליסטקע אז זיי זאלן פארבייטן זייער לעבן פול מיט ליידן און רדיפות פארן גליקליכן לעבן פונעם געמיינעם רייכן שווינדלער, און זיי וועלן אייך שטאלץ ענטפערן: "ניין! מיר ווילן דאס נישט טון".

זיי געפינען זייער הנאה אינעם קאמף קעגן דעם טיראן. באזיגן דעם טיראן און באפרייען די מענטשהייט איז זייער איינציגע הנאה, זייער לעבנס-גליק. אלע פריידן פון א בורזשואזן לעבן זעען זיי אויס קליינליך, נידעריג און טרויעריג.

זאגט א רוסישער ניהיליסטקע, ווען מען פירט זי צו דער תליה: "מען וועט דיר שענקען דאס לעבן, אבער מיטן תנאי אז דו זאלסט לעבן ווי די בורזשואזיע". זי וועט אייך שטאלץ ענטפערן: "ניין! ניין! זיי לעבן נישט, זיי עסן און טרינקען נאר. איך האב געלעבט"!

מיר רעדן דא פון זאכן וואס דער מענטש טוט איבערגעלייגט און באוואוסטזיניג. שפעטער וועלן מיר ברענגען א גאנצע רייע זאכן וואס דער מענטש טוט אומבאוואוסטזיניג, אן איבערטראכטן, ווי א מאשין. דערווייל רעדן מיר נאר פון זאכן וואס ער טוט מיט א באשלוס און א קלארן ציל. און מיר באהויפטן אז ער טוט אלעס נאר ווייל ער זוכט הנאה אדער וויל פארמיידן עפעס אומאנגענעמס.

איינער שיכור'ט זיך אן יעדן טאג און וואלגערט זיך אין די גאסן. ער טוט עס ווייל ער געפינט אז וויין אדער שנאפס רייצט זיינע שוואכע אדער אפגעשוואכטע נערוון. ער זוכט הנאה אינעם רייצן זיינע נערוון.

א צווייטער האט אויך ליב וויין און אויך הנאה פון טרינקען. ער טרינקט אבער נישט ווייל ער האט מער הנאה ווען זיין קאפ איז קלאר און ער קען טראכטן, פארשן אדער שרייבן. דאס ברענגט אים מער הנאה ווי שיכור'ן.

ער איז ענליך צו א גרויסן פרעסער וואס קומט אין א רעסטאראן און בעט זען דעם מעניו. ער וויל עסן פיש, געבראטענעם האז, געבראטענע טויבן און א שטיקל אינדיק. ער קען אבער נישט עסן אלעס אויפאמאל. ער קלייבט אויס וואס ברענגט אים די מערסטע הנאה, און דאס עסט ער.

ווען איינער גיט אוועק זיין לעצטן ביסן ברויט פאר אן ארעמאן, אדער טוט אויס זיין לעצטן רעקל און גיט אים אוועק פאר איינעם וואס גייט נאקעט, און ער אליין האט נישט וואס אנצוטון און ציטערט פאר קעלט, טוט ער עס ווייל זען יענעם הונגערן אדער פרירן טוט אים מער וויי ווי אליין הונגערן אדער פרירן.

ער ווייסט גוט אז ער וועט ליידן קעלט אדער הונגער. אבער ער וועט ליידן פיל ווייניגער ווי ווען ער זעט יענעם ליידן. ער וויל דעריבער פארמיידן עפעס אומאנגענעמס. פון צוויי אומאנגענעמליכקייטן, צוויי סארטן ליידן, קלייבט ער אויס דעם קלענערן און גרינגערן.

צווישן די אריגינעלע איינוואוינער פון אויסטראליע איז פארשפרייט דער גלויבן אז מען מוז זיך נוקם זיין פארן טויט פון נאענטע קרובים. דער בארימטער רייזנדער גיא דערציילט אז ווען ביי אן אויסטראליער ווערט דער'הרג'עט א פאטער, ברודער, שוועסטער אדער אן אנדערער גאר נאענטער קרוב, עסט ער נישט, טרינקט נישט און שלאפט נישט ביז ער נעמט נקמה און דער'הרג'עט דעם מערדער.

ער טראצט די שרעקליכסטע סכנות און טוט די גרעסטע העלדישע מעשים כדי אויסצופירן זיין נקמה. זיין לעבן האט ביי אים נישט קיין ווערט כל זמן ער האט זיך נישט נוקם געווען. דער דארשט נאך נקמה מוטשעט אים אזוי שרעקליך און פלאגט אים אזוי שטארק, אז ער קען נישט טראכטן פון קיין אנדערע זאך ביז ער באפרידיגט אים. דאס איז זיין העכסטע הנאה. נאכדעם וואס ער האט נקמה גענומען ווערט ער בארואיגט. די נקמה גיט אים צוריק דעם שלום הנפש וואס האט אים געפעלט.

א צווייטער רייזנדער דערציילט פון זיין רייזע אין בראזיל דאס פאלגנדע. אמאל האט ער אויפגעשטעלט זיין געצעלט אין א וואלד און זיך געלייגט אפרוען. א גרופע מאלפעס האבן זיך צונויפגעקומען באטראכטן זיין געצעלט און אים געשטערט שלאפן מיט זייער געשריי.

אין כעס האט ער געכאפט זיין ביקס און געשאסן. איינער פון דער גרופע איז טויט אראפגעפאלן. ער האט אים אריינגענומען אין געצעלט. עס איז געווען א שיינער עקזעמפלאר און ער האט געוואלט אראפנעמען זיין פעל.

די מאלפעס האבן זיך פארזאמלט ארום זיין געצעלט און פארלאנגט דעם טויטן קערפער פון זייער חבר. זיי האבן געשריגן, געקרעכצט, געקוויטשעט, געוויינט און געשפרונגען און אים נישט געלאזט לעבן. ער האט אויף זיי געשריגן, זיי געסטראשעט און זיי געוויזן די ביקס. גארנישט האט געהאלפן.

צום סוף איז אפילו די עלטסטע מאלפע אריין צו אים אין געצעלט. זי האט אזוי לאנג געיאמערט און געבעטן מיט אזא רחמנות'דיג פנים, ביז דער רייזנדער האט געמוזט ארויסגעבן דעם טויטן. די גרופע האט אים אויפגעהויבן און אוועקגעטראגן אין וואלד אריין מיט קרעכצן און געשרייען.

די מאלפעס האבן דאס געטון פון מיטגעפיל צו זייער ברודער. זיי האבן נישט געוואוסט אז ער איז שוין טויט. זיי האבן געמיינט אז ער לעבט און איז געפאנגען אינעם רייזנדער'ס

געצעלט. זיי האבן גוט געוואוסט אז דער מענטש איז שטארקער ווי זיי. ער קען זיי שלאגן און טייטן. אבער דאס געפיל פון מיטגעפיל און רחמנות צו זייער ברודער האט זיי אזוי געמוטשעט, אז זיי האבן אינגאנצן פארגעסן פון זייער אייגענער זיכערקייט. דאס געפיל האט די ארעמע שטומע חיות אזוי ווייט געטריבן, אז זיי האבן ריסקירט זייער לעבן כדי דערפון באפרייט צו ווערן.

די מוראשקעס ווארפן זיך אריין אין פייער ווען דער מענטש, די ערגסטע חיה אויף דער וועלט, צינדט אונטער זייער נעסט. טויזנטער פון זיי געבן אוועק זייער לעבן כדי צו ראטעווען זייערע יונגע פונעם פייער. זיי ריסקירן זייער לעבן כדי צו האבן די הנאה פון

ראטעווען זייערע אייער און קינדער, וואס זיי היטן און פאר וועמען זיי זארגן מער און בעסער ווי פיל פון אונזערע בורזשואזע מענטשן.

א ווערעמל קריכט אוועק פון אן ארט וואו די זון ברענט. עס איז אים צו הייס און ער זוכט א קילערן ארט וואו ער שפירט זיך בעסער. דארט האט ער מער הנאה.

פיל בלומען, און בפרט די זונבלום, דרייען זייערע בלעטער און קעפלעך צו דער זייט וואו די זון איז. אינדערפרי זענען זייערע בלעטער געבויגן צו מזרח. בייטאג שטייען זיי גלייך אין דער הייך, און פארנאכט דרייען זיי זיך צו מערב. אנדערע בלומען מאכן גאר צו זייערע קעפלעך ביינאכט אדער אויף א וואלקנדיגן טאג, און עפענען זיי ווען די זון שיינט.

עס איז פאראן א בלום וואס מען רופט "ריר מיך נישט אן," Noli me tangere. אירע בלעטער זענען אויסגעשפרייט ווי אלע אנדערע בלעטער פון בלומען אוןביימער. אבער ווי נאר מען רירט זי אן, וויקלען זיך די בלעטער צוזאמען, גלייך ווי זיי וואלטן אנטלאפן פון מענטשן.

פארוואס טוען די בלומען דאס? אויך זיי, זאגט דער מחבר, טרייבט דאס געפיל פון הנאה, אדער זיי פארמיידן וואס איז זיי אומאנגענעם. אלעס אויף דער וועלט האנדלט און ווירקט פון דעם איין געפיל: די מאלפעס, די מוראשקעס, דאס ווערעמל, די בלומען, דער אויסטראליער, דער קריסטליכער מארטירער וואס לאזט זיך פארברענען אויפן שייטער-הויפן פאר זיין דרייעניגן גאט, און דער ניהיליסטישער מארטירער וואס שטארבט אויפן שאפאט פאר זיין שטרעבונג צו באפרייען די מענטשהייט.

[רעדאקציע-באמערקונג: די שפראך פון "הנאה" און געפילן ביי פלאנצן איז א טייל פונעם מחבר'ס ארגומענט אין דער דאזיגער היסטארישער ארבעט. מען זאל זי נישט לייענען ווי א באשטעטיגונג פון דער היינטיגער ביאלאגיע].

זוכן הנאה און פארמיידן וואס איז אומאנגענעם איז א נויטווענדיגקייט פונעם לעבן. דאס איז דער עצם פונעם לעבן. דאס איז די טעאריע פון עגאיזם.

אבער דער לייענער וועט זיכער פרעגן: וואס האבן מיר געווינען מיטן אנקומען צו דער טעאריע? זענען מיר טאקע פאראויסגעקומען, יעצט ווען מיר קענען די לערע?

זיכער! מיר האבן זיך דערוואַרבן אַן אמת און צעבראָכן און אָפּגעשאַפט אַ פאַראורטייל וואָס איז געווען די סיבה פון פיל טעותים, פאַרפירונגען און מענטשליכע ליידן, און האט געבערענגט דער מענטשהייט פיל שאָדן, נויט און בלוט-פאַרגיסן.

אָבער אויב אַזוי, וועט זיכער יעדער טראַכטנדיגער לייענער פרעגן, אויב מאָראַל איז אַ נאַטור-נויטוועדיגקייט, אַ נאַטור-געזעץ, פאַרוואָס דאַרף מען זי פּראָפּאַגאַנדירן? פאַרוואָס זאָל מיך קימערן ווען איך זע אונטערדריקטע און באַרויבטע מענטשן? זאָל דער מענטש דען זיין גלייכגילטיג, און גאָרנישט זאָל אים נישט אַרן?

די פראַגעס וועלן מיר ענטפערן אין די קומענדיגע קאַפּיטלען.

3. גוטס און שלעכטס אין א געזעלשאַפט

די טעאָריע פון עגאָיזם לערנט אונז אַז אַלעס וואָס דער מענטש טוט, זיינע גוטע ווי זיינע שלעכטע מעשים, די גרעסטע זעלבסט-אויפאָפּפערונג ווי די נידעריגסטע שווינדלערייען, טוט ער נאָר ווייל ער וויל האָבן הנאה אָדער פאַרמיידן וואָס איז אים אומאָנגענעם.

מען קען זיך גרינג פאָרשטעלן ווי פיל מענטשן זענען נישט צופרידן מיט דער ערקלערונג פון מאָראַל. נישט נאָר די פרומע און רעליגיעזע שרייען: "געוואַלד! מען נעמט דאָך ביי אונז אַלעס צו! וואָס בלייבט אונז איבער פאַר אונזערע גוטע מעשים"? אפילו פיל געבילדעטע און פאַרגעשריטענע מענטשן זענען נישט מסכים מיט דער ערקלערונג. זיי קענען זיך נישט פאָרשטעלן אַז דער וואָס גיט אַוועק זיין לעבן פאַר דער באַפרייאונג פון דער מענטשהייט טוט עס פון דעם זעלבן מאָטיוו, פון דעם זעלבן געפיל, ווי דער קליינליכער שווינדלער וואָס זוכט אַרויסצורייסן ביי זיינע אַרבעטער אַ פּאָר סענט.

די אומצופרידנקייט, דאָס נישט-פאַרשטיין פון דער איינפאַכער און נאַטירליכער טעאָריע פון עגאָיזם, קומט דערפון וואָס, ווי אויפגעקלערט און פאַרגעשריטן זיי זענען, קענען זיי זיך נישט אינגאַנצן באַפרייען פון עם רעליגיעזן געדאַנק פון שטראָף און באַלוינונג. פון קינדווייז אָן האט מען זיי אַריינגעהאַמערט אין קאָפּ אַז פאַר אַ גוטן מעשה ווערט מען באַלוינט און פאַר אַ שלעכטן מעשה ווערט מען באַשטראָפט.

דער לערער אין שולע באַלוינט דעם גוטן שילער מיט אַ צייכעניש, מיט אַ לויב-וואָרט פאַר אַלע קינדער, און באַשטראָפט דעם שלעכטן שילער דורכן האַלטן אים אין שולע אַ שעה אָדער צוויי נאָכן אַרויסלאָזן די אַנדערע קינדער.

דער הערשער אָדער די מדינה באַלוינט דעם גוטן מעשה מיט אַ מעדאַל און דעם שלעכטן מעשה מיט תּפיסה.

דער גלח ערקלערט אַז פאַרן גוטן מעשה האט מען גן עדן און פאַרן שלעכטן גיהנום. מען ווערט אַזוי פאַרוואַקסן מיט דער אידעע פון שטראָף און באַלוינונג, אַז מען קען זיך נישט אַנדערש ערקלערן אַ מענטש'ס מעשים ווי אַז ער טוט אַ גוטע זאַך כדי צו ווערן באַלוינט.

ווען זיי וואלטן אבער צוגעקוקט צום לעבן פון חיות און פלאנצן, וואלטן זיי זיך איבערצייגט אז דארט איז פאראן אן אנדערע און פיל בעסערע מאראל.

אפילו די אלטע קירכע-פאטערס האבן עס שוין פארשטאנען. דער הייליגער אויגוסטין זאגט: די חיות האבן נישט קיין נשמה. אלעס וואס זיי טוען איז נאר די נויטווענדיגע באדערפעניש פון זייער נאטור. דעריבער איז ביי זיי נישט פאראן קיין גוטע אדער שלעכטע מידות. זיי ווייסן נישט פון גן עדן און גיהנום, פון שטראף אדער באלוינונג. זיי טוען נאר וואס איז גוט און נוצליך פאר זיי.

דער הייליגער אויגוסטין, ווי אלע קריסטליכע, מוסולמענישע און בודהיסטישע רעליגיע-לערער וואס האבן געגלויבט אז דער מענטש האט א נשמה און שטייט העכער פון די חיות, האבן נישט געקענט אנדערש ערקלערן דעם מענטש'ס גוטע און שלעכטע מעשים

ווי דורכן איינפלוס פון גאט אדער פונעם טייוול. די פילאזאפן און מאראליסטן וואס האבן נישט געגלויבט אין גאט און דעם טייוול האבן אויסגעטראכט נייע ווערטער ווי "געוויסן," "דער קאטעגארישער באפעל" און דאס גלייכן.

נישט די רעליגיע-לערער, נישט די פילאזאפן און נישט די מאראליסטן האבן געלערנט זאאלאגיע, די לערע פונעם חיות'ס לעבן. זיי האבן נישט צוגעקוקט צום לעבן און די מעשים פון חיות. זיי האבן נישט באאבאכטעט די געוועגליכע פאקטן וועגן חיות וואס לעבן אין געזעלשאפטן, ווי פיש, פייגל און אינסעקטן.

די חיות ווייסן זייער גוט וואס הייסט א גוטער מעשה און וואס הייסט א שלעכטער. נאך מער: זיי האבן דערפון פונקט די זעלבע באגריפן ווי דער מענטש.

די נאטור-פארשער פונעם 18טן יארהונדערט האבן שוין באמערקט דעם וואונדערבארן פאקט. זיי האבן באאבאכטעט די חיות'ס מעשים און געשריבן דערוועגן דיקע ביכער. אבער זיי האבן נישט ארויסגעצויגן קיין מסקנות פון די פאקטן. דעריבער האבן די פאקטן צו גארנישט געפירט און זענען צוביסלעך פארגעסן געווארן.

ערשט אינעם 19טן יארהונדערט האט מען אנגעהויבן פארגלייכן דאס לעבן און די מעשים פון חיות מיטן לעבן און די מעשים פון מענטשן. מען האט געפונען אז ביי די חיות איז אנטוויקלט א פיל ריכטיגערע מאראל ווי ביי די מענטשן.

פארעל, דער בארימטער נאטור-פארשער וואס האט פארברענגט צענדליגער יארן מיט באאבאכטונגען איבערן לעבן און די געוואוינהייטן פון מוראשקעס, דערציילט אונז די פאלגנדיגע פאקטן וואס ער האט מערערע מאל אליין געזען.

עס איז פאראן א סארט מוראשקעס וואס מען רופט האניג-מוראשקעס. זיי גייען אויפן פעלד און זאמלען האניג פון די בלומען, פונקט ווי די בינען. נאר די בינען זאמלען דעם האניג אין זייערע פיסלעך, און די מוראשקעס אין א באזונדערן מאגן, א באזונדערן זעקל אין זייער בויך.

ווען הונגעריגע מוראשקעס מיט א ליידיגן מאגן טרעפן א זאטע מוראשקע מיט א פולן זעקל האניג און בעטן ביי איר עסן, גיט די זאטע מוראשקע זיך א קוועטש. פונעם זעקל קומט ארויס א טראפן האניג און די הונגעריגע עסן זיך אן. די זאטע מוראשקע האלט עס פאר איר פליכט צו געבן עסן פאר די הונגעריגע.

פרעגט אזא מוראשקע צי עס איז שלעכט נישט צו געבן עסן פאר א הונגעריגער, און זי וועט אייך זיכער ענטפערן: "דאס איז זייער שלעכט. ווען איך האב צו פיל און יענע הונגערט, מוז איך איר אוועקגעבן מיין איבערפלוס".

עס זענען פארגעקומען פאלן, טאקע זייער זעלטן, ווען א מוראשקע האט עס נישט געוואלט טון. זי האט נישט געוואלט אוועקגעבן איר שווער פארהארעוועטן"פריוואטן אייגנטום." דערפאר האבן די אנדערע זי ארויסגעטריבן פון זייער געזעלשאפט, פון זייער נעסט.

נאך אן איבערראשנדיגער פאקט: אמאל האבן צוויי מוראשקעס-געזעלשאפטן געפירט א קריג צווישן זיך. מוראשקעס זענען א זייער קריגעריש פאלק. פלוצלונג האבן זיי געזען ווי איין מוראשקע וויל נישט געבן עסן פאר א הונגעריגער וואס זי האט געטראפן. ביידע מחנות האבן אפגעלאזט דעם קריג, זיך ארויפגעווארפן אויף דער שלעכטער, פארדארבענער מוראשקע און זי צעריסן אויף שטיקלעך.

די קליינע פייגעלעך, די שפערלינגען, שטעלן אויס וואכן וואס מעלדן פאר דער גאנצער געזעלשאפט אלעס וואס קומט פאר ארום זיי. ווען מען ווארפט עטליכע שטיקלעך ברויט און די וואכן באמערקן עס, געבן זיי א צייכן מיט א קוויטש אז אלע זאלן קומען און אנטייל נעמען אין דער סעודה וואס דער מענטש האט זיי געגעבן.

אויב די וואך מעלדט עס נישט, אדער איינער קומט און נעמט צו אלע שטיקלעך ברויט, ווארפן זיך אלע ארויף אויף אים, פארפאלגן אים און טרייבן אים ארויס פון זייער געזעלשאפט.

דער מאלווארף איז א קליין חיה'לע וואס גראבט לעכער אין דער ערד, וואו ער זאמלט זיך עסן פארן ווינטער. ווען אן אנדערער מאלווארף קומט צו אים, לאזט ער אים אריין אין זיין לאך און לאזט אים עסן וויפיל ער וויל.

פרעגט דעם מאלווארף פארוואס ער טוט עס און גיט אוועק זיין פריוואטן אייגנטום, און ער וועט אייך אויסלאכן. ער וועט בכלל נישט פארשטיין: וואס הייסט דאס? יענער איז הונגעריג און איך זאל אים נישט געבן עסן?

פרעגט א טשוקטשי, פון א פאלק אין ווייטן סיביר, צי מען מעג אריינגיין צו איינעם אין געצעלט און עסן ווען מען איז הונגעריג. ער וועט אייך ענטפערן: ווען מען האט וואס צו עסן איז עס זייער שלעכט אריינצוגיין צו יענעם און עסן יענעמ'ס. אבער ווען מען איז מיד און הונגעריג און מען האט נישט וואס צו עסן, מעג מען אריינגיין אין א געצעלט און עסן וואס מען געפינט.

ווען דער אייגנטימער פונעם געצעלט איז נישט אין דערהיים, דארף מען איבערלאזן א צייכן: א שטיקל שטריקל מיט א שלייף, א מעסער, א שטיקל שמאטע אדער עפּעס ענליכס. אזוי וועט דער אייגנטימער וויסן אז עס איז געווען א פריינט וואס האט געגעסן, נישט קיין רויבער. דער אייגנטימער זאל נישט האבן קיין יסורים אז אין זיין געגנט געפינען זיך רויבער און ער מוז זיך היטן פאר זיי.

מען קען אנשרייבן גאנצע ביכער מיט אזעלכע פאקטן פונעם לעבן פון חיות, פייגל, פיש און מענטשן וואס דער מחבר רופט"ווילדע," וואס האבן, לויט זיין באשרייבונג, נאך נישט קיין באגריף פון רעליגיע און ציוויליזאציע. די פאקטן באווייזן אז די חיות פארשטייען זייער גוט, פונקט ווי דער מענטש, וואס הייסט א גוטער מעשה און וואס הייסט א שלעכטער, און אז ביי זיי איז אנטוויקלט דאס געפיל פון מאראל.

די מוראשקעס, די פייגעלעך, דער מאלווארף און דער טשוקטשי האבן נישט געלייענט קאנט, דעם הייליגן אויגוסטין, בענטהאם אדער דזשאן סטוארט מיל. זיי זענען אפילו נישט געגאנגען אין חדר און האבן נישט געלערנט קיין חומש. און דאך ווייסן זיי וואס

הייסט א גוטער מעשה און וואס הייסט א שלעכטער. זיי האבן דערפון די זעלבע באגריפן ווי דער מענטש.

ווען מיר קוקן בעסער צו צו די פאקטן, זעען מיר אז ביי די מוראשקעס, די פייגל, די מאלווערפן און ביי די"ווילדע" הייסט א גוטע זאך דאס וואס איז גוט פאר דער גאנצער קאלאניע, פאר דער גאנצער געזעלשאפט. שלעכט הייסט דאס וואס קען שאדן דער קאלאניע אדער דער געזעלשאפט.

נישט ווי די אוטיליטארן זאגן, אז גוט הייסט דאס וואס איז נוצליך פאר איינעם, פארן יחיד. ניין! גוט הייסט דאס וואס איז נוצליך פאר דער געזעלשאפט.

מאראל, אדער די אידעע פון גוטס און שלעכטס, האט דעריבער גארנישט צו טון מיט רעליגיע אדער מיטן געוויסן. עס איז א נאטור-געזעץ, א נאטירליך געפיל, א נויטווענדיגקייט פאר דער עקזיסטענץ פון דער געזעלשאפט.

די רעליגיע-לערער, פילאזאפן און מאראליסטן האבן געשריבן פיל דיקע ביכער איבער גאט'ס באפעלן און איבערן געוויסן. זיי האבן געשריבן איבער א מאראל וואס די קליינע מוראשקע פירט אויס פונעם גאר איינפאכן און נאטירליכן געפיל, ווייל עס איז נוצליך פאר דער געזעלשאפט.

דאס געפיל, אדער די אידעע פון נוצן און שאדן, איז ביי די נידעריגערע חיות ענגער, און ביי די העכערע אדער מער אנטוויקלטע חיות ברייטער.

ביי די מוראשקעס גילט דאס געפיל נאר פאר די מוראשקעס פון זייער געזעלשאפט, פון זייער נעסט. א מוראשקע וועט געבן עסן נאר פאר א מוראשקע פון איר נעסט, פון איר געזעלשאפט. פאר א פרעמדער מוראשקע פון אן אנדערן נעסט וועט זי נישט געבן עסן. זי וועט נישט העלפן א פרעמדער מוראשקע ארבעטן און וועט איר נישט אריינלאזן אין איר נעסט.

די שפּערלינגען וואָס טיילן זיך אַזוי פֿריינטליך און ברידערליך מיט אַלעס וואָס איינער געפֿינט, וועלן שלאָגן און רודפֿ'ן פֿרעמדע שפּערלינגען פֿון אַן אַנדערן אָרט, פֿון אַן אַנדערער געזעלשאַפֿט, וואָס וועלן קומען אַנטייל נעמען אין זייער סעודה.

דער טשוקטשי פֿון איין שבט באַטראַכט דעם טשוקטשי פֿון אַן אַנדערן שבט ווי אַ פֿרעמדן. פֿאַר אים וועט ער נישט געבן עסן. ער וועט אים פֿאַרקויפֿן עסן, דאָס הייסט ער וועט אים אָפּנאַרן. ביים יעדן קויף אָדער פֿאַרקויף מוז זיך דאָך איינער אָפּנאַרן, זאָגט דער מחבר.

אָבער פֿאַר דעם טשוקטשי פֿון זיין אייגענעם שבט טאָר ער נישט פֿאַרקויפֿן וואָס ער האָט איבעריג. ער מוז עס אים געבן. מיט אים טאָר ער נישט פֿירן קיין חשבון. אַלעס וואָס איינער האָט געהערט צום גאַנצן שבט.

דער ציוויליזירטער מענטש, וואָס פֿאַרשטייט די פֿאַרבינדונגען צווישן זיך און דער גאַנצער מענטשהייט, מוז פֿאַרברייטערן דעם פּרינציפּ פֿון נוצן און שאָדן און אים אַנווענדן אויף דער גאַנצער מענטשהייט, און אַפֿילו אויף די חיות.

ביים ציוויליזירטן מענטש מוז דאָס געפֿיל, די אידעע, זיין פֿיל ברייטער. דאָס זעלבע געפֿיל, די זעלבע אידעע, וואָס דער אומוויסנדער טשוקטשי פֿאַרשטייט אינעם ענגן זין, מוז ביים ציוויליזירטן מענטש זיין פֿיל ברייטער און ווייטער.

אמת, דאָס געפֿיל אָדער די אידעע איז זייער באַוועגליך. זי ענדערט זיך זייער אָפֿט און מוז צוגעפּאַסט ווערן צו פֿאַרשידענע צייטן און אומשטענדן. אָבער נאָר די באַגריפֿן פֿון גוטס און שלעכטס ענדערן זיך. וואָס איז גוט אונטער געוויסע אומשטענדן קען זיין שלעכט אונטער אַנדערע.

די יסוד-אידעע, דער יסוד-פּרינציפּ, גוט פֿאַר דער געזעלשאַפֿט אָדער שלעכט פֿאַר דער געזעלשאַפֿט, בלייבט אין אַלע צייטן און אונטער אַלע אומשטענדן דער זעלבער.

דער מחבר ברענגט אַלס ביישפּיל אַ מנהג וואָס ער שרייבט צו געוויסע"ווילדע" פֿעלקער: זיי עסן אויף זייערע אַלטע און שוואַכע עלטערן, וואָס קענען שוין נישט ברענגען קיין נוצן פֿאַר דער געזעלשאַפֿט און זענען נאָר אַ משא פֿאַר זיך און פֿאַר דער געזעלשאַפֿט. אַנדערע פֿעלקער, זאָגט ער, לאָזן לעבן נאָר די עלטערע דריי אָדער פֿיר קינדער. די שפּעטער געבוירענע טייטן זיי באַלד נאָך דער געבורט.

מיר מוזן זאָגן אַז דאָס איז שלעכט, נישט מאָראַליש. אָבער לאָמיר זיך פֿאַרשטעלן זייער מצב, זייער שווערן און האַרטן קאַמף מיט דער נאַטור און זייער סביבה, און מיר וועלן געפֿינען אַז דער"ווילדער" האַנדלט אין דער היניזיכט אויך פֿונעם זעלבן געפֿיל פֿון נוצן און שאָדן פֿאַר דער געזעלשאַפֿט.

ער מוז טון איינס פֿון די צוויי: אָדער לאָזן לעבן זיינע אַלטע און שוואַכע עלטערן, און ער מיט זיין משפּחה זאָלן אַלע צוזאַמען הונגערן, אָדער פֿאַרניכטן די אַלטע און שוואַכע כּדי די יונגע און שטאַרקע זאָלן קענען לעבן. פֿון צוויי שלעכטע ברירות מוז ער אויסקלייבן די גרינגערע, וואָס ברענגט נוצן פֿאַר דער געזעלשאַפֿט.

דער בארימטער רוסישער רייזנדער מיקלוכא-מאקלאי, וואס האט פארברענגט פיל יארן ביי די פאפואען אין ניי-גינעא, דערציילט אז זינט די מיסיאנערן האבן זיך דארט באזעצט און זיי ערקלערט אז מען טאר נישט אויפעסן די אלטע און שוואכע, ליידן זיי זייער פיל הונגער און נויט.

דער זעלבער פאל איז מיט די קינדער וואס זיי טייטן. זיי מוזן עס טון, זאגט דער מחבר, כדי די אנדערע קינדער זאלן האבן וואס צו עסן און זיין נוצליך פארן המשך פון זייער פאלק און זייערע דורות.

[רעדאקציע-באמערקונג: די באשרייבונגען פון אנדערע פעלקער, די טענות איבער קאניבאליזם און דאס ערקלערן פון טייטן אלטע מענטשן אדער קינדער זענען דעם מחבר'ס היסטארישע טענות און ארגומענט. זיי ווערן דא נישט באשטעטיגט ווי פארלעסליכע עטנאגראפישע פאקטן, און זענען נישט קיין הסכמה צו די מעשים. דער אלטער טערמין "ווילדע" ווערט געברענגט כדי צו האלטן קלאר דעם מחבר'ס אייגענע קאטעגאריעס, נישט אלס א היינטיגע באצייכענונג פון די פעלקער].

דער באגריף פון גוטס און שלעכטס קען זיך דעריבער ענדערן און אננעמען פארשידענע פארמען. אבער די אידעע בלייבט שטענדיג די זעלבע ביי די מוראשקעס, די שפערלינגען, דעם מאלווארף און דעם מענטש.

די אידן, קריסטן און מוסולמענער זאגן: "וואס איז דיר אומאנגענעם, זאלסטו נישט טון פארן צווייטן". אויב נישט, זאגן זיי ווייטער, וועסטו גיין אין גיהנום.

אבער די חיות'ס מאראל איז פיל איידעלער, העכער און בעסער. זי זאגט: "טו פארן צווייטן וואס דו ווילסט אז אנדערע זאלן טון פאר דיר".

זי זאגט ווייטער: דאס איז נאר אן עצה, א גוטער ראט וואס איך גיב דיר. אבער די עצה איז די פרוכט פון לאנגע, שווערע ערפארונגען, פון לאנגע באטראכטונגען איבערן לעבן פון חיות וואס לעבן אין געזעלשאפטן. דאס געפיל איז ביי זיי געווארן א געוואוינהייט, ווייל אן דעם פרינציפ קען קיין געזעלשאפט נישט עקזיסטירן, און קיין שום חיה וואלט נישט געקענט באקעמפן אלע שוועריגקייטן וואס די נאטור לייגט איר אין וועג.

דער פרינציפ מוז ווערן א געוואוינהייט ביים ציוויליזירטן מענטש.

ווי מען קען עס מאכן אינעם מצב אין וועלכן די מענטשליכע געזעלשאפט געפינט זיך יעצט, און צי מען קען עס אנווענדן, וועלן מיר זען אינעם קומענדיגן קאפיטל.

4. פון וואו קומט דאס מאראלישע געפיל?

די אידעע פון א גוטן און א שלעכטן מעשה ליגט אינעם מענטש'ס כאראקטער. אויף וועלכן שטאפל פון אנטוויקלונג זיין פארשטאנד זאל זיך נאר געפינען, ווי פארטונקלט און פארטעמט זיינע גייסטיגע כוחות זאלן נאר זיין דורך אבערגלויבן אדער פערזענליכן אינטערעס, בלייבט אין אים שטענדיג און אומגעענדערט דאס געפיל, די אידעע, אז וואס

איז נוצליך פאר דער געזעלשאפט אין וועלכער ער לעבט איז א גוטער מעשה, און וואס קען שאדן דער געזעלשאפט איז א שלעכטער.

אבער פון וואו קומט צום מענטש דאס געפיל, די אידעע? נאך מער: מיר זעען מיליאנען מענטשן וואס האבן א זייער שוואכן באגריף פון דער מענטשהייט. זיי ווייסן פון נוצן און שאדן נאר פאר זייער פאלק, שבט אדער משפחה. וויאזוי קען מען מאכן אז די מענטשן זאלן בעסער פארשטיין די אידעע פון נוצן און שאדן פאר דער גאנצער מענטשהייט? וויאזוי קען מען זיי ארויסרייסן פונעם ענגן, נידעריגן עגאיזם פונעם יחיד און זיי איינפלאנצן דאס געפיל פון סאלידאריטעט מיט אלע מענטשן?

די פראגעס האבן באשעפטיגט דענקער אין אלע צייטן, און באשעפטיגן זיי אויך יעצט. מיר ווילן זאגן אונזער מיינונג און ענטפערן די פראגעס פון אונזער שטאנדפונקט.

מיר באמערקן דערביי אז אונזער ערקלערונג קען זיין נישט ריכטיג. אפשר האבן מיר א טעות. אפשר איז אונזער ערקלערונג נישט דער אמת. אבער די פאקטן בלייבן דאך די זעלבע. די אידעע ענדערט זיך נישט.

מיר ווייסן, למשל, אז די פלאנעטן, און צווישן זיי אויך אונזער ערד, דרייען זיך ארום דער זון. מיר ווילן ערקלערן די פאקטן און זאגן דערוועגן אונזער מיינונג. צי מיר ערקלערן עס ריכטיג אדער נישט, מאכט נישט קיין חילוק צום פאקט. דער פאקט ווערט נישט

געענדערט דורך דער אדער יענער ערקלערונג. די פלאנעטן דרייען זיך, די ערד באוועגט זיך און מיר באוועגן זיך מיט דער ערד.

דער זעלבער ענין איז מיט דער ערקלערונג פון מאראל. מיר האבן געוויסע פאקטן און אידעען. מיר ווילן זיי ערקלערן, זיי געבן צו פארשטיין. מיר קענען האבן א טעות אין אונזערע ערקלערונגען. מיר קענען נישט ריכטיג פארשטיין געוויסע באגריפן. אבער די פאקטן און די יסוד-אידעע ווערן דערדורך נישט געענדערט. די אידעע בלייבט שטענדיג די זעלבע.

די רעליגיע זאגט: דאס האט גאט געהייסן טון, דעריבער איז עס גוט. דאס האט גאט נישט געהייסן טון, דעריבער איז עס שלעכט. צי עס איז נוצליך אדער נישט גייט זי נישט אן. דער מענטש מוז טון וואס גאט הייסט. די פאלשע באגריפן זענען אפילו נישט ווערט צו קריטיקירן, זאגט דער מחבר. לאמיר גיין ווייטער.

די מאראליסטן ווי האאבס זאגן: עס איז דאס געזעץ. די געזעצן האבן אנטוויקלט אינעם מענטש דאס געפיל פון גערעכט און אומגערעכט, פון גוט און שלעכט. מענטשן האבן געלערנט פון די געזעצן אז דאס דארף מען טון און יענס דארף מען נישט טון. די געזעצן האבן געמאכט דעם מענטש מאראליש.

יעדער טראכטנדיגער מענטש וועט גרינג איינזען אז די ערקלערונג איז פון יסוד אויס פאלש. נישט די געזעצן האבן אנטוויקלט אינעם מענטש די אידעע פון רעכט און אומרעכט. פארקערט: די אידעע פון נוצן און שאדן איז דער יסוד פון די געזעצן.

די אידעע האט געפירט צום מאכן געזעצן. די געזעצן האבן גענוצט די אידעע לטובת געוויסע מענטשן קעגן די מאסן. זיי האבן זי אויסגענוצט פאר פאלשע צוועקן און פארדארבן די איידעלע אידעע אנשטאט זי צו אנטוויקלען פארן גוטס פון דער מענטשהייט. די געזעצן האבן באגרעניצט און איינגעצוימט דאס איידעלע געפיל און עס כמעט פארניכטעט. לאמיר דאס אויך לאזן. עס איז נישט ווערט די מי צו רעדן דערוועגן לאנג.

די אוטיליטארן זאגן אז דער מענטש טוט גוטס אדער שלעכטס נאר פונעם געפיל פון נוצן אדער שאדן פאר זיך, פאר אים אליין. עפעס אמת איז פאראן אין דער ערקלערונג, אבער זי איז דאך נישט דער גאנצער אמת. מיר זעען דאך מענטשן וואס טוען גוטס פאר זייער פאלק, שבט אדער משפחה. מיר געפינען דאך אינעם מענטש א געפיל פון סאלידאריטעט מיט זיינע מיטמענטשן. לאמיר אויך די מיינונג לאזן.

עס איז וואונדערליך: נאר די דענקער פונעם 18טן יארהונדערט האבן געטראפן דעם אמת, אדער לכל הפחות זענען זיי נישט געווען ווייט פונעם אמת.

דער באקאנטער פאליטישער עקאנאמיסט אדאם סמיט איז געווען דער ערשטער וואס האט ריכטיג ערקלערט פון וואו דאס געפיל אדער די אידעע פון מאראל קומט צום מענטש. ער האט ערשט געכאפט פון וואו דאס געפיל שטאמט און וואס עס איז.

אין 1759 האט ער געשריבן א בוך, "די טעאריע פון מאראלישע געפילן," Theory of Moral Sentiments. דאס בוך איז פיל בעסער און שטייט פיל העכער ווי זיין ווערק איבער פאליטישער עקאנאמיע. דערפאר אבער, זאגט דער מחבר, האבן די גלחים עס פארבאטן און נישט געלאזט דרוקן. ביז צו די לעצטע צייט איז עס געווען באקאנט פאר זייער וויניג מענטשן.

[רעדאקציע-באמערקונג: די טענות וועגן זיין פארבאט און פארשפרייטונג זענען דעם מחבר'ס אייגענע היסטארישע טענות].

אדאם סמיט ערקלערט אין דעם בוך מאראל גאר איינפאך: אלס סימפאטיע, מיטגעפיל.

מיר זעען ווי איינער שלאגט א קינד. מיר ווייסן אז עס טוט דעם קינד וויי, אז דאס קינד ליידט. עס שרייט און וויינט. אונזער כח זיך פארצושטעלן מאכט אונז שפירן ווי שרעקליך דאס קינד ליידט. מיר מישן זיך אריין און לאזן נישט שלאגן דעם קינד.

וואס מער א מענטש'ס כח זיך פארצושטעלן איז אנטוויקלט, וואס מער ער איז אויפגעקלערט, אלץ שטארקער שפירט ער דעם ווייטאג וואס דער צווייטער ליידט. אלץ שטארקער ווערט אין אים דאס געפיל צו היטן אז יענער זאל נישט ליידן, נישט צולאזן אז יענער זאל ליידן. יעדעס מאל ווען ער זעט אז מען באליידיגט איינעם אדער טוט אים אומרעכט, טוט עס אים וויי און מוטשעט אים. עס צווינגט אים צו פארטיידיגן דעם באליידיגטן, זיך אננעמען פאר דעם וואס מען טוט אים אומרעכט.

צוביסלעך ווערט דאס געפיל, די סימפאטיע צום אנדערן מענטש, אזוי אנטוויקלט אז עס ווערט א געוואוינהייט.

מיט דעם און פיל אנדערע גוטעביישפילן ערקלערט אדאם סמיט דאס מאראלישע געפיל ווי א פיזישע נויטווענדיגקייט, ווי א נאטור-געזעץ.

אדאם סמיט'ס איינציגער פעלער איז אז ער האט נישט פארשטאנען אז דאס געפיל פון סימפאטיע איז געווארן א געוואוינהייט און עקזיסטירט ביי די חיות פונקט ווי ביים מענטש.

נאך מער: ווען מיר קוקן צו צום לעבן פון חיות, געפינען מיר ביי זיי א סאלידאריטעט, א צוזאמענהאלט, וואס מאכט אונז שטוינען.

דער אדלער צערייסט קליינע פייגל און עסט זיי אויף. דער וואלף צערייסט קליינע חיות און עסט זיי אויף. אבער מען האט באאבאכטעט ווי דער אדלער און דער וואלף גייען צוזאמען אויף א יאגד נאך אן אנטילאפע. איינער יאגט זי פון דער הייך און דער אנדערער אויף דער ערד, ביז זי ווערט מיד און זיי צערייסן זי ביידע.

פון דער אנדערער זייט האט מען אויך געזען ווי געוויסע פייגל פאראייניגן זיך מיט קלענערע חיות אוןווארענען איינער דעם אנדערן. זיי געבן זיך צייכנס ווען דער פיינט קומט.

סאלידאריטעט, צוזאמענהאלטן און העלפן איינער דעם אנדערן, איז דעריבער א נאטור-געזעץ. א געזעץ וואס שטעלט פארשידענע חיות אויף א גלייכן יסוד אינעם קאמף קעגן די פיינטליכע אומשטענדן וואס רינגלען ארום זייער עקזיסטענץ.

וואס מער דאס געפיל פון סאלידאריטעט איז אנטוויקלט אין א געזעלשאפט, פון חיות אדער מענטשן, אלץ מער אנטוויקלען זיך די ענערגיע און דער מוט אין אירע מיטגלידער, און אלץ זיכערער איז זייער פארשריט. פארקערט: וואס ווייניגער דאס געפיל איז אנטוויקלט, וואס ווייניגער איינער איז זיכער אז דער צווייטער וועט אים העלפן און שטיצן, אלץ שוואכער ווערט די ענערגיע. דער מוט זינקט און די געזעלשאפט גייט אונטער.

לאמיר זיך פארשטעלן אז דאס געפיל פון סאלידאריטעט האט זיך אנטוויקלט ביי די חיות במשך טויזנטער יארן, איז געווארן א געוואוינהייט און אריבער פון איין דור צום צווייטן. דעמאלט וועלן מיר פארשטיין אז מאראל איז ביי זיי אזא נויטווענדיגקייט ווי עסן און טרינקען. דאס איז דער קוואל, די ערשטע סיבה פון מאראל.

ווען מיר קוקן צו צו די חיות'ס לעבן, נישט ווי נייגעריגע בורזשואזן נאר ווי פארשער און געלערנטע, זעען מיר ווי איבעראל הערשט דער פרינציפ: באהאנדל יענעם ווי דו ווילסט אז מען זאל דיך באהאנדלען. טו פאר יענעם וואס דו ווילסט אז יענער זאל טון פאר דיר.

וואס מער מיר שטודירן די חיות-וועלט און באקענען זיך מיט זייער מאראל, אלץ מער ווערן מיר איבערצייגט אז דאס געפיל פון סאלידאריטעט, פון צוזאמענהאלטן, פון העלפן און שטיצן איינער דעם אנדערן, האט אין זייער אנטוויקלונג געשפילט די גרעסטע ראלע. עס איז איינע פון די נויטיגסטע באדינגונגען פאר זייער אנטוויקלונג.

5. גלייכקייט, פרייהייט און מאראל

די מאראל, דאס געפיל פון סאלידאריטעט, איז קיינמאל נישט אויסגעלאשן געווארן און האט קיינמאל נישט אויפגעהערט אין דער מענטשליכער געזעלשאפט. אפילו אין די פינצטערסטע צייטן פון קנעכטשאפט און דערנידעריגונג, ווען דער ווילן צו רויבן, אויסנוצן און הערשן וויל אונטערדריקן דאס געפיל, בלייבט עס דאך איינגעווארצלט אין די מאסן. מען דארף זיי נאר געבן איין שטויס כדי זיי זאלן אויפשטיין קעגן זייערע אונטערדריקער.

דער שטויס, דאס אויפוועקן פונעם נאטירליכן מאראלישן געפיל, הייסט רעוואלוציע.

אין דער גאנצער אנטוויקלונגס-געשיכטע פון חיות און מענטשן ציט זיך די מאראל ווי דער רויטער פאדעם אין אלע שטריק פון דער ענגלישער פלאטע. יעצט זעט אויס ווי ער איז פארשוואונדן. מען זעט אים בכלל נישט. די שטריק זענען פארשמירט, שווארץ און גרין געווארן פון לאנג ליגן אין וואסער. שניידט נאר דורך דעם שטריק, און אין מיטן געפינט איר דעם רויטן פאדעם.

דער מענטש קען נישט אראפווארפן פון זיך דאס געפיל, אפילו ווען ער וויל. עס איז אזא נאטירליך געפיל ווי דער חוש הריח, שמעקן, אדער דער חוש המישוש, שפירן דורך באריךן.

די רעליגיע לערנט אויך די זעלבע מאראל. אבער זי זוכט אויסצונוצן דאס געפיל. זי זוכט אויסצופוצן איר סחורה מיט מאראל כדי זי בעסער צו פארקויפן און גרינגער אפצונארן דעם אומוויסנדן. זי דרש'נט מאראל לטובת דעם רייכן, דעם שטארקן און דעם זיגער.

ווען מיר ווארפן אפ רעליגיע, געזעצן און אלע אלטע, פארפוילטע פארמען אין וועלכע מען האט איינגעוויקלט מאראל כדי אונז אויסצונוצן, בלייבט אונז איבער די ריינע מאראל. זי האט זיך אנטוויקלט ביי מענטשן ווי ביי חיות במשך טויזנטער יארן.

אפצולייקענען דעם מאראלישן פרינציפ ווייל רעליגיע און געזעצן האבן אים גענוצט פאר זייערע צוועקן איז ווידער א נארישקייט. עס איז ווי איך זאל זאגן אז מען דארף זיך נישט וואשן ווייל דער קאראן הייסט זיך וואשן יעדן טאג. אדער אז מען דארף עסן חזיר-פלייש מיט טריכינעס ווייל משה, דער היגיעניסט, האט פארבאטן עסן חזיר-פלייש.

[רעדאקציע-באמערקונג: דער פארגלייך מיט משה און די געזונטהייט-ערקלערונג פונעם איסור זענען דעם מחבר'ס אויסדרוק און ארגומענט].

וואס לערנט אונז די מאראל וואס זאגט: "באהאנדל יענעם ווי דו ווילסט אז מען זאל דיך באהאנדלען?" זי לערנט אונז פולשטענדיגע גלייכקייט, דעם יסוד-פרינציפ פון אנארכיזם.

דער אנארכיסט וויל נישט אז מען זאל הערשן איבער אים. הייסט עס דען נישט אז ער וויל אויך נישט הערשן איבער קיינעם? מיר ווילן נישט ווערן אפגענארט. מיר ווילן אז מען זאל אונז שטענדיג זאגן דעם אמת, און מיר זאגן יענעם דעם אמת. מיר ווילן נישט אז

מען זאל אוועקרויבן ביי אונז די פרוכט פון אונזער ארבעט. דערמיט דערקלערן מיר אז מיר ווילן נישט צונעמען ביי יענעם די פרוכט פון זיין ארבעט.

פולשטענדיגע גלייכקייט אין דער חיות-וועלט, און איר רעזולטאט, סאלידאריטעט, איז דער שטארקסטער וואפן מיט וועלכן זיי קעמפן פאר זייער עקזיסטענץ. גלייכקייט איז גערעכטיגקייט.

מיר זענען אנארכיסטן. מיר דערקלערן אז מיר ווילן אנדערע זאלן אונז באהאנדלען ווי זיי ווילן אז מיר זאלן זיי באהאנדלען. דעריבער ווילן מיר באהאנדלען אנדערע ווי מיר ווילן אז זיי זאלן אונז באהאנדלען. מען זאל נישט נוצן קעגן אונז קיין געוואלד, פאלשקייט, באטרוג אדער שווינדל, פונקט ווי מיר ווילן נישט נוצן באטרוג אדער שווינדל קעגן אנדערע.

גלייכקייט און גערעכטיגקייט, דאס איז אנארכיזם. מיר דערקלערן קריג נישט נאר קעגן דער דרייעניגקייט פון געזעץ, רעליגיע און אויטאריטעט, נאר קעגן אלעס וואס איז פאלש, אומגערעכט, פארדארבן און אומגלייך.

געוויסע וועלן אונז פרעגן: אויב יענער זאל אייך באהאנדלען ווי ער אליין וויל באהאנדלט ווערן, פארוואס נוצט איר געוואלד? פארוואס נוצט איר דינאמיט און באמבעס? פארוואס האט איר דער'הרג'עט אלעקסאנדער דעם צווייטן? וואלט איר דען געוואלט אז מען זאל אייך אזוי באהאנדלען?

אונזער ענטפער איז איינפאך: יא! לאז מען אונז דער'הרג'ענען ווען מיר וועלן ווערן אויסנוצער און אונטערדריקער. מיר זאגן אונזערע קינדער: אויפן טאג ווען איך וועל ווערן אן אויסנוצער און א באטריגער, טייט מיך אן רחמנות! יא, טייט אונז, שיסט אונז, הענגט אונז ווען מיר וועלן גיין בארויבן די זולוס אדער די אינדיאנער אין אמעריקע. פארניכטעט אונז מיט באמבעס און דינאמיט ווען מיר וועלן בארויבן און אונטערדריקן ארעמע ארבעטער.

[רעדאקציע-באמערקונג: דא און אין די קומענדיגע פאראגראפן פארטיידיגט דער מחבר פאליטישע געוואלד און טייטן. דאס איז זיין היסטארישער ארגומענט, וואס איז פרעזערווירט געווארן אין דער איבערארבעטונג, נישט א רוף אדער אן אנווייזונג פון דער רעדאקציע].

א פוילישער דאקטער, א גרויסער געלערנטער מיט אן איידעלן כאראקטער, וואס די רוסישע טיראניע האט פארשיקט קיין אירקוטסק, איז אמאל געביסן געווארן פון א הונט מיט ראביז. ער האט אויסגעברענט די וואונד און געמיינט אז זי וועט זיך פארהיילן.

נאך עטליכע וואכן האט ער באמערקט אז דאס ארט פונעם ביס האט אנגעהויבן שוועלן. אלס דאקטער האט ער פארשטאנען וואס עס איז. ער איז צוגעלאפן צו א פריינט זיינער, אויך א דאקטער, און אים געזאגט: "גיב מיר גיפט, שנעל! זעסטו ווי מיין האנט איז אנגעשוואלן? מיין בלוט איז פארגיפטעט. אין א פאר שעה וועל איך ווערן משוגע. איך

וועל בייסן און שאדן מענטשן. גיב מיר בעסער שוין א ביסל סטריכנין און איך וועל גלייך שטארבן".

ער האט געפילט ווי ער ווערט א שלאנג. ער האט געבעטן מען זאל אים טייטן. אבער דער אנדערער דאקטער האט געהאלטן אז מען קען אים נאך העלפן און אים געגעבן פארשידענע מיטלען. גארנישט האט געהאלפן. ער איז געווארן משוגע און מען האט אים געמוזט בינדן.

אין די מינוטן ווען עס איז אים געווארן גרינגער האט ער עטליכע מאל ווידער געבעטן מען זאל אים געבן גיפט. אבער מען האט אים נישט געגעבן, און ער איז געשטארבן מיט שרעקליכע יסורים.

[רעדאקציע-באמערקונג: דאס איז א מעדיצינישע מעשה אין דעם היסטארישן מקור, נישט קיין היינטיגע באשרייבונג פון ראביז, איר באהאנדלונג אדער הילף פאר א קראנקן].

מיר וואלטן געקענט ברענגען טויזנטער אזעלכע פאקטן, זאגט דער מחבר, וואס באווייזן אז אן ערליכער מענטש וויל ענדערש שטארבן ווי ווערן א סכנה און א שאדן פאר אנדערע מענטשן.

פון דער זעלבער סיבה טייטן מיר דעם טיראן און זענען זיכער אז אנדערע וואלטן אים אויך געטייט, ווייל ער שאדט דער געזעלשאפט.

סאפיא פעראווסקאיא און אירע פריינט האבן געטייט אלעקסאנדער דעם צווייטן. די מענטשהייט איז אין אלגעמיין קעגן בלוט-פארגיסן. זי האט אפילו געהאט מיטגעפיל מיטן צאר וואס האט באפרייט די רוסישע פויערים פון קנעכטשאפט. און דאך, זאגט דער מחבר, האט די מענטשהייט געהאט סימפאטיע צו די ניהיליסטן.

פארוואס? נישט ווייל זי האט געפונען אז דער טויט פון אלעקסאנדער דעם צווייטן איז געווען נוצליך. נאר ווייל זי ווייסט אז סאפיא פעראווסקאיא און אירע פריינט האבן עס נישט געטון כדי רייך צו ווערן פונעם מארד. זיי האבן עס נישט געטון כדי צו באקומען מאכט און הערשן. ניין, סאפיא פעראווסקאיא און די ניהיליסטן וואלטן פאר גארנישט אויף דער וועלט געווארן טיראנען. זיי האבן עס געטון פון האס צו א טיראן, אן אונטערדריקער פון מענטשן. א האס וואס גייט ביז צו זיך אליין נישט רעכענען, ביזן טויט.

"זיי האבן געהאט דאס רעכט צו טייטן," האט מען אויף זיי געזאגט, פונקט ווי מען האט געזאגט אויף לואיז מישעל: "זי האט דאס רעכט צו רויבן". אדער ווי מען האט געזאגט אויף די ניהיליסטן וואס האבן געלעבט אויף טרוקן ברויט און געליטן הונגער און נויט, ווען זיי האבן אונטערגעגראבן דאס שטאטישע שאצאמט אין קישינעוו כדי צו נוצן דאס געלט פאר פראפאגאנדע: "זיי האבן געהאט דאס רעכט צו גנב'ענען".

אין אזעלכע פאלן איז געוואלד רעכט, זאגט דער מחבר. אין אזעלכע פאלן איז דאס נוצן דינאמיט און באמבעס מאראליש.

ביז אהער האבן מיר גערעדט פון זאכן וואס דער מענטש טוט באוואוסטזיניג, איבערגעלייגט און מיט א באשלוס. אבער עס זענען דא פיל זאכן וואס דער מענטש טוט אומבאוואוסטזיניג.

נעכטן האבן מיר אליין ארויסגענומען די קנעפלעך פון אונזער העמד. אינדערפרי שטייען מיר אויף און זוכן די קנעפלעך מיט דער האנט. מיר טוען עס אומבאוואוסטזיניג, מעכאניש, ווי א מאשין.

דאס איז נאר איין ביישפיל פון אן אומבאוואוסטזיניגן מעשה. אבער אונזער גאנץ לעבן, רעדן, לאכן, וויינען און צוזאמענקנייטשן די ברעמען, טוען מיר אומבאוואוסטזיניג. מיר האבן עס גערירש'נט פון אונזערע עלטערן, ווער זיי זאלן נאר געווען זיין, מענטשן אדער מאלפעס. באטראכט דעם מענטש ווען ער ווערט אין כעס און די חיה ווען זי ווערט בייז, און איר וועט געפינען זייער פיל ענליכקייט צווישן זיי.

די באציאונגען פון איין מענטש צום צווייטן ווערן אויך מיט דער צייט א געוואוינהייט. דער מענטש וואס האט זיך צוגעוואוינט צו פיל מאראלישע געוואוינהייטן שטייט זיכער פיל העכער ווי דער פרומער צבוע וואס טוט א גוטע זאך ווייל ער וויל האבן א שטיק גן עדן.

טון פאר יענעם די זאכן וואס איך וויל אז יענער זאל טון פאר מיר ווערט ביים מענטש, ווי ביי די חיות, א געוואוינהייט. דער אמת'ער מאראלישער מענטש טראכט נישט און לייגט זיך נישט איבער: זאל איך עס טון פאר יענעם אדער נישט? ער טוט עס ווייל ער איז אזוי געוואוינט. ער מוז עס טון, פונקט ווי ער מוז לאכן ווען יענער זאגט א וויץ.

די רעליגיע וויל מיט געוואלד מאכן דעם מענטש מאראליש. זי סטראשעט אים מיט גיהנום און דערמיט מאכט זי אים אוממאראליש. דאס געזעץ זאגט: זיי מאראליש. אויב נישט וועט מען דיך ארעסטירן, שמייסן און שלאגן. דאס געזעץ מאכט דעם מענטש אוממאראליש. דאס זעען מיר אין דער היינטיגער געזעלשאפט.

מיר זאגן אבער: "טו וואס דו ווילסט, ווי דו ווילסט. קוק נישט אויף קיין אויטאריטעט. האב נישט מורא פאר גארנישט. קיינער קען דיך נישט צווינגען און קיינער קען דיר נישט הייסן".

מיר זענען איבערצייגט אז וואס מער מענטשן וועלן ווערן אויפגעקלערט און אראפווארפן פון זיך די אלטע קייטן, אלץ מער וועלן זיי האנדלען און טון נאר וואס איז נוצליך פאר דער געזעלשאפט.

מיר קענען העכסטנס געבן אן עצה. מיר קענען זאגן איינעם: מיר געבן דיר אן עצה צו טון אזוי און אזוי. אויב דו האלטסט עס פאר גוט, טו עס.

מיר זעען איינעם זיצן איינגעבויגן, מיט א געבויגענער ברוסט און צוזאמענגעדריקטע לונגען. מיר געבן אים אן עצה צו האלטן דעם קאפ הויך און די ברוסט גלייך, ווייל אונזער ערפארונג האט אונז געלערנט אז דערמיט פארמיידן מיר שווינדזוכט. מיר ערקלערן אים דערווייל אביסל מעדיצין און געבן אים צו פארשטיין אז אזוי איז בעסער.

[רעדאקציע-באמערקונג: דער מחבר'ס ביישפיל וועגן זיצן און שווינדזוכט, טובערקולאז, איז אן אלטע מעדיצינישע טענה. דאס איז נישט קיין היינטיגע געזונטהייט-אנווייזונג].

דאס זעלבע טוען מיר מיט מאראל. מיר געבן דעם מענטש אן עצה און זאגן: טו אזוי, אויב דו פארשטייסט אז אזוי איז גוט.

מיר לאזן יעדן טון וואס ער וויל. מיר זאגן אז די געזעלשאפט האט נישט דאס רעכט צו באשטראפן איינעם ווייל ער טוט נישט ווי ער וואלט געדארפט. אבער מיר קענען נישט אפזאגן אונזער נאטור: ליב צו האבן דעם וואס טוט וואס מיר האלטן פאר גוט, און פיינט צו האבן דעם וואס טוט וואס מיר האלטן פאר שלעכט. דאס איז גענוג פאר די חיות וואס לעבן אין געזעלשאפטן, און וועט זיכער אויך זיין גענוג פאר מענטשן מיט שכל.

מיר פארלאנגען נאר איין זאך: אוועקנעמען פון דער מענטשליכער געזעלשאפט אלעס וואס לאזט איר נישט זיך פריי אנטוויקלען, אלעס וואס לאזט איר נישט זיין מאראליש. די מדינה, די רעליגיע, די אויסנוצונג, דער הערשער, דער גלח, דער ריכטער, דער קאפיטאל און דער אויסנוצער.

מיר זעען א דזשעק דער ריפער וואס האט אויף א שרעקליכן אופן צעשניטן צען אומגליקליכע פרויען. זיי שטייען מאראליש פיל העכער ווי פיל בורזשואזע פרויען פון אונזער געזעלשאפט, זאגט דער מחבר. אונזער ערשט געפיל צו אים איז האס. ווען מיר וואלטן אים געכאפט בשעת ער האט דאס לעצטע מאל אויפגעשניטן דעם בויך פון אן אומגליקליכער פרוי אין ווייטשעפעל, וואלטן מיר אים זיכער צעריסן אויף שטיקלעך.

[רעדאקציע-באמערקונג: די צאל קרבנות און די אנדערע היסטארישע פרטים זענען פרעזערווירט געווארן ווי דער מחבר גיט זיי איבער. די דאזיגע אויסגאבע באשטעטיגט זיי נישט אלס א נייער פאקטן-באריכט].

אבער ווען מיר נעמען אין חשבון אז געוויסע אומשטענדן האבן אים געברענגט דערצו, ווען מיר טראכטן אז ער איז נישט מער ווי א פראדוקט פון דער געזעלשאפט אין וועלכער מיר לעבן, וואס האט געמאכט פון אים וואס ער איז, וועקט זיך אויף אין אונז אן אנדער געפיל.

ווען מיר קוקן טיף אריין אין זיינע געדאנקען, חלומות און דעם קאמף וואס ער מוז דורכמאכן איידער ער טוט זיינע בלוטיגע מעשים, גייט אונזער האס צו אים איבער אויף די אומשטענדן וואס האבן אים געשאפן. מיר פארדאמען די געזעלשאפט וואס האט געקענט פראדוצירן אזא דזשעק דער ריפער.

ווען מיר וואלטן אים געזען שטיין פאר א ריכטער וואס האט שוין איבערגעלייגט און קאלטבלוטיג פאראורטיילט הונדערטער מענטשן צום טויט אדער לעבנסלענגליכער תפיסה, וואלט אונזער האס אריבער צום ריכטער. צום פארטרעטער פון דער געזעלשאפט וואס באגייט פיל גרעסערע פארברעכנס אינעם נאמען פונעם געזעץ און פונעם סדר.

אבער נישט נאר צו דזשעק דער ריפּער האָבן מיר אַ דאָפּלט געפֿיל. צו אַלעס אַרום אונז האָבן מיר דעם זעלבן דאָפּלטן געפֿיל. מיר וואָגן נישט פּיינט צו האָבן אַן אויסנוצער, ווייל מיר ווייסן אַז די געזעלשאַפֿט גיט אים דאָס רעכט אויסצונוצן. ער טוט וואָס די געזעלשאַפֿט זאָגט אים אַז ער מעג טון.

די מענטשליכע נאַטור ווערט אין אַזאַ געזעלשאַפֿט פֿאַרדאַרבן און דערנידעריקט. אָבער קענען מיר אים ליב האָבן? זיכער נישט.

ווי נאָר מיר באַפֿרייען זיך פֿון דער קנעכטשאַפֿט פֿון דער געזעלשאַפֿט, ווי נאָר מיר קענען ווידער ווערן מענטשן, באַקומען מיר צוריק אונזערע רעכטן ליב צו האָבן און פּיינט צו האָבן.

יעצט קומען מיר צו אַזעלכע מאָראַלישע מעשׂים וואָס מיר טוען אומבאַוואוסטזיניג. מיר זענען נתפּעל ווען איינער ווייזט גרייטקייט, מוט און ענערגיע. איינער וואַרפֿט זיך אַריין אין וואַסער און ראַטעוועט מענטשן. מיר שטייען דערביי און קענען זיך נישט איינהאַלטן פֿון אויסרופֿן: "בראַוואָ! דאָס איז גוט! דאָס איז שיין"!

אונזערע באַוועגונגען, בליקן, מינע און פּנים־מוסקלען דריקן אויס פֿרייד און הנאה ווען מיר זעען איינער טון וואָס ברענגט נוצן פֿאַר דער מענטשהייט. פּונקט אַזוי דריקן מיר אומבאַוואוסטזיניג אויס אונזער האַס און פֿאַראַכטונג צו דעם וואָס טוט שלעכטס פֿאַר דער געזעלשאַפֿט.

אינעם היינטיגן מצב פֿון דער געזעלשאַפֿט זענען מיר אָפֿט געצוואונגען צו באַהאַלטן און צודעקן אונזערע געפֿילן. מיר שפּירן די טיפֿסטע פֿאַראַכטונג צו איינעם וואָס טוט שלעכטס פֿאַר דער געזעלשאַפֿט. אָבער מיר קענען נישט אַרויסווייזן אונזערע געפֿילן. מיר קענען אים נישט עפֿנטליך ווייזן ווי טיף מיר פֿאַראַכטן אים און ווי שטאַרק מיר פֿאַרדאַמען אים. זייער אָפֿט זענען מיר געצוואונגען צו זיין צבֿועים און שווינדלער.

אָבער ווי נאָר פֿולשטענדיגע גלייכקייט און פֿרייהייט וועלן הערשן אין דער געזעלשאַפֿט, ווי נאָר עס וועלן נישט זיין קיין ריכטער, גלח, דרוק אָדער צוואַנג, וועלן מיר קענען פֿריי אַרויסווייזן אונזערע געפֿילן. דעמאָלט וועט מאָראַל אויפֿהערן צו זיין אַ לערע. זי וועט זיין די גאָר איינפֿאַכע און געוועהנליכע באַציאונגען צווישן איין מענטש און דעם צווייטן.

ערשט דעמאָלט וועט זיך אין דער מענטשליכער געזעלשאַפֿט אַנטוויקלען אַזאַ הויכע מדרגה פֿון מאָראַל וואָס זי האָט נאָך קיינמאָל נישט דערגרייכט. דאָס וועלן מיר באַווייזן אינעם קומענדיגן קאַפּיטל.

6. די מאָראַל פֿון דער צוקונפֿט

ביז אַהער האָבן מיר ערקלערט די איינפֿאַכע פּרינציפּן פֿון גלייכקייט. מיר קעמפֿן און וועקן אויף אַנדערע צו קעמפֿן קעגן די מענטשן וואָס נעמען זיך דאָס רעכט צו באַהאַנדלען אַנדערע נישט ווי זיי וואָלטן געוואָלט אַז מען זאָל זיי באַהאַנדלען.

מיר רעבעלירן קעגן די וואס ווילן נישט אז מען זאל זיי באטריגן, אויסנוצן אדער ברוטאל באהאנדלען, אבער זיי אליין טוען עס צו אנדערע.

באטריגן, אויסנוצן און ברוטאל באהאנדלען מענטשן איז שלעכט נישט ווייל אזוי שטייט אין די מאראל-ביכער. עס איז שלעכט, מיאוס און ווערט צו פארדאמען ווייל עס גייט קעגן די פרינציפן פון גלייכקייט. ווי נאר דער צווייטער איז גלייך מיט מיר, מוז איך אים באהאנדלען ווי איך וויל אז ער זאל מיך באהאנדלען.

דער אזוי איינפאכער און פארשטענדליכער פרינציפּ פון פולשטענדיגער גלייכקייט איז שוין א פיל העכערע מדרגה פון מאראל ווי די גאנצע מאראל וואס שטייט אין ביכער.

אבער נאך עפעס העכערס און איידעלערס לערנט אונז דער פרינציפּ: רעספעקט פארן יחיד. אנארכיסטישע מאראל פארלאנגט פולשטענדיגע גלייכקייט פאר יעדן איינצעלנעם מענטש. מיר ווילן נישט צווינגען קיין שום מענטש אינעם נאמען פון דער מערהייט אדער פון סיי וועלכן אידעאל.

מיר זאגן אז קיינער האט נישט דאס רעכט ארויפצוצווינגען זיין אידעאל אויף א צווייטן, ווי גוט דער אידעאל זאל נאר זיין. יעדער יחיד האט פולשטענדיגע פרייהייט. מיר ווילן אז יעדער זאל זיך אנטוויקלען אינגאנצן פריי ווי ער וויל. מיר ווילן נישט מאכן פונעם מענטש א גייסטיגן בעל מום.

"לאזט דעם מענטש זיין פריי," זאגט דער פראנצויזישער געלערנטער פוריע. "מאכט נישט פון אים א מאראלישן בעל מום. די רעליגיע האט געוואלט איינהאלטן דעם מענטש און אים ארויפצווינגען אירע אידעאלן. זי האט אים מאראליש פארדארבן, געמאכט פון אים א מאראלישן בעל מום. דעריבער לאזט אים זיין פולשטענדיג פריי. האט נישט מורא פאר זיינע ליידנשאפטן. אין א פרייער געזעלשאפט זענען די ליידנשאפטן נישט קיין סכנה".

כל זמן איר וועט זיך האלטן אן אייער פרייהייט און זיך נישט לאזן פארקנעכטן פון א צווייטן, כל זמן איר וועט קענען שטעלן אייערע געזעלשאפטליכע ליידנשאפטן, אייער הייסע ליבע צו דער מענטשהייט, אנטקעגן איינעמ'ס אנטי-געזעלשאפטליכע ליידנשאפטן, דארפט איר נישט מורא האבן פאר גארנישט.

מיר ווילן קיינעם נישט צווינגען און נישט ארויפצווינגען אויף קיינעם קיין שום אידעאל. מיר ווילן נאר פריי און עפנטליך אויסדריקן אונזער סימפאטיע צו דעם וואס טוט גוטס פאר דער געזעלשאפט, און אונזער אנטיפאטיע, אונזער פאראכטונג, צו דעם וואס טוט איר שלעכטס.

דער און דער איז א ליגנער, א באטריגער. דאס איז זיין כאראקטער, אדער ער וויל אזוי. גוט! אונזער כאראקטער, אונזער ווילן, איז צו פאראכטן דעם ליגנער און דעם באטריגער.

דאס זענען די גלייכקייט-פרינציפן וואס מאראל לערנט אונז. אבער פאר אונז זענען זיי נאך נישט גענוג. ווען די געזעלשאפט וואלט זיך געהאלטן נאר ביי די פרינציפן, ווען מענטשן וואלטן זיך געהאלטן נאר ביי דער סוחר'ישער גלייכקייט, געבן וויפיל איך נעם

און באהאנדלען יענעם ווי ער באהאנדלט מיך, וואלט די געזעלשאפט געווען מאראליש טויט.

די גלייכקייט וואלט באלד פארשוואונדן און די געזעלשאפט וואלט צוריקגעגאנגען צו דער אומגלייכקייט וואס הערשט יעצט. עס מוז זיין עפעס בעסערס, העכערס און איידעלערס וואס זאל אויפהאלטן די געזעלשאפט. און עס איז טאקע פאראן.

אין אלע צייטן און אונטער אלע אומשטענדן זענען געווען מענטשן וואס האבן געהאט אין זיך אזא רייכן אוצר פון מוט, ענערגיע, ליבע און א שטארקן ווילן צו דינען די מענטשהייט, אז זיי האבן געטון אלעס פאר דער מענטשהייט און גארנישט פארלאנגט דערפאר.

דעם רייכן אוצר פון ענערגיע, ליבע און איבערגעגעבנקייט געפינען מיר אין פארשידענע פארמען. איינער זוכט דעם אמת. ער זאגט זיך אפ פון אלע הנאות, דערווייטערט זיך פון דער וועלט און טראכט, גריבלט און זוכט כסדר דעם אמת.

ער רעכנט זיך נישט מיט די אומוויסנדע אדער נישט-טויגנדיגע מענטשן וואס שטייען אים אין וועג. ער גייט אויף זיין וועג און ארבעט ביז ער געפינט א נייע סיסטעם.

דער צווייטער איז אן ערפינדער. ער עסט נישט, טרינקט נישט און שלאפט נישט. ער שניצט, בויט, זעגט, היבלט, פיילט און בויערט ביז ער ערפינדט עפעס, א נייע מאשין אדער א נייע קראפט וואס קען ענדערן די גאנצע וועלט.

דער דריטער איז א רעוואלוציאנער, אן אגיטאטאר. ער זאגט זיך אפ פון קונסט און וויסנשאפט און ווייסט נישט פון די פריידן פונעם לעבן. נאר איין אידעע באשעפטיגט אים: ער זעט מענטשן ליידן און וויל זיי העלפן.

דא זעט איר א יונגן מאן וואס איז באגייסטערט פונעם פאטריאטישן אידעאל וואס זיינע לערער און מחנכים האבן אים איינגעפלאנצט. ער גייט אריין אין מיליטער, קעמפט פאר זיין אידעאל און פאלט, געטראפן פון א פיינטליכער קויל.

דארט זעט איר א פאריזער גאסן-יונגל וואס איז באגייסטערט פון פרייהייט און גלייכקייט. ער לויפט קעמפן מיטן פראלעטאריאט אויף די באריקאדן און הערט נישט די קוילן און באמבעס וואס רוישן ארום אים. ער פאלט, געטראפן פון א טויטליכער קויל, און בשעת ער שטארבט רופט ער אויס: "זאל לעבן די קאמונע"!

ווייטער זעט איר איינעם וואס קען נישט אויסהאלטן די טיראניע. אלע ארום אים בייגן די קעפ און פארטראגן אלעס שטיל. אבער ער קען זיך נישט איינהאלטן. ער גייט ארויס, רייסט אראפ דעם טיראן'ס מאסקע, שיסט אים און פארלירט דערביי זיין אייגענעם לעבן.

אין אלע אזעלכע פאלן זעען מיר מענטשן וואס זענען אזוי איבערגעגעבן צו זייער אידעאל, אזוי באגייסטערט פון זייער אידעע און מיטגעריסן פון זייערע צילן, אז זיי רעכענען זיך מיט גארנישט ביז זיי דערגרייכן זייער ציל. עס מעג זיי קאסטן אלעס, אפילו דאס לעבן. זיי גייען פאראויס.

פרויען צייכענען זיך אויס באזונדער דערין, זאגט דער מחבר. ווי נאר א פרוי איז באגייסטערט פון אן אידעע, הערט זי נישט אויף גארנישט. איר לעבן האט נישט קיין ווערט פאר איר; זי מוז דערגרייכן איר ציל.

די איידעלע מענער און די גוטהארציגע פרויען גרייטן פאר דער מענטשהייט א נייעם פעלד, א נייעם באדן. זיי טראגן דעם פארשריט אויף זייערע פלייצעס.

די מענטשהייט ווייסט און שפירט עס. זי ערט זיי, זי פארגעטערט זיי און גיט איבער זייער אנדענק פון דור צו דור. זי מאכט פון זייער לעבן מעשיות, ראמאנען און לידער. זי פארשיינערט זייער לעבן, פארגרעסערט זייערע מעשים און איז זיי דאנקבאר. זי קען נישט פארגעסן זייער ענדלאזע ליבע און איבערגעגעבנקייט.

אזעלכע מענטשן לערנען אונז די אמת'ע מאראל, די איינציגע וואס פארדינט דעם נאמען מאראל. אלע אנדערע מאראל-פארמען זענען נאר די געוועןנליכע, נאטירליכע באציאונגען צווישן איין מענטש און דעם צווייטן, ווי מיר האבן פריער ערקלערט.

אן דער ענדלאזער ליבע, אן דעם מוט און דער ענערגיע, אן דער ריזיגער איבערגעגעבנקייט פון אזעלכע מענטשן וואלט די מענטשהייט געווארן גראב און פארווילדעט.

די איידעלע מענטשן גרייטן און שאפן די מאראל פון דער צוקונפט. ווען די מענטשליכע געזעלשאפט וועט שטיין אויף אזא הויכער מדרגה אז מען וועט אויפהערן צו רעכענען וואס איך האב געטון און וואס מען האט געטון פאר מיר. ווען אונזערע קינדער וועלן אויפוואקסן מיט דער אידעע אז אונזער קראפט און ענערגיע דארף גענוצט ווערן דארט וואו עס איז נוצליך.

אזעלכע באזונדערע מענטשן האבן עקזיסטירט אין אלע צייטן. מען געפינט זיי אין די עלטסטע צייטן פון דער מענטשליכער געשיכטע. און עס איז וואונדערליך: צווישן די חיות וואס לעבן אין געזעלשאפטן געפינען זיך אויך אזעלכע ביישפילן.

די רעליגיעס האבן געוואוסט אויסצונוצן אזעלכע מענטשן פאר זייערע צוועקן. נאר דורך זייער ריזיגן מוט און ענערגיע, דורך זייער ענדלאזער ליבע און איבערגעגעבנקייט, האבן די רעליגיעס זיך געקענט האלטן ביזן היינטיגן טאג. אויך די סאציאליסטישע לערעס און רעוואלוציאנערע אגיטאציע האבן מיר צו פארדאנקען אזעלכע מענטשן.

פון וואו נעמען זיך אזעלכע מענטשן? וואס איז די סיבה פון זייער זעלטענער ליבע און איבערגעגעבנקייט צו זייער אידעאל? יעדער ערקלערט עס אויף זיין אופן. די בעסטע ערקלערונג גיט דער געלערנטער גיא.

ער זאגט אז דאס איז דער איבערפלוס פון קראפט. די מענטשן האבן אין זיך אזא גרויסע קראפט אז זיי מוזן זי פארשפרייטן און ארויסגעבן. ווען מען שפירט אז מען קען עפעס טון, אז מען האט די קראפט עס צו טון, מוז מען עס טון.

יעדע קראפט וואס זאמלט זיך אן אויף איין ארט דריקט און קוועטשט, און מוז ארויס. קענען עפעס טון הייסט זיין מחויב עס צו טון.

ווען אין א בוים אדער א פלאנץ זאמלט זיך אן פיל זאפט, מוז ער ארויסטרייבן בלעטער און בלומען. זייער אפט קומט פאר אז די פלאנץ שטארבט נאך דעם בליען. בליען הייסט פאר איר שטארבן. אבער זי מוז בליען!

דער מענטש איז אויך אזוי. ווי נאר עס זאמלט זיך אן אין אים פיל קראפט, מוז ער זי ארויסגעבן. ער רעכנט נישט, ציילט נישט און לייגט זיך נישט איבער. ער טוט! ער ווייסט אז זיין טעטיגקייט קען אים ברענגען דעם טויט, אבער ער מוז עס טון.

דעריבער, זייט מוטיג! זייט שטארק! גיט ארויס אייער קראפט, אייער ענערגיע און אייער מענטשן-ליבע!

דאס לערנט אונז מאראל, ריין פון אלע נארישקייטן און אבערגלויבנס.

מיר זענען נתפעל פונעם באמת מאראלישן מענטש'ס איבערפלוס פון קראפט און זיין גלוסט צו טון. זיי צווינגען אים ארויסצוגעבן זיין פארשטאנד, זיינע געפילן און זיינע מעשים. ער מוז עפעס טון.

דער שטארקער מענטש אין וועמען עס האט זיך אנגעזאמלט א סך קראפט מוז זי פארשפרייטן און איבערגעבן פאר אנדערע. דער מענטש וואס איז ארעם אין געדאנקען קען האלטן זיינע אידעען פאר זיך. אבער דער וואס איז רייך אין געדאנקען מוז ארויסגעבן זייער איבערפלוס.

ער צעווארפט זיי אין אלע ווינקלען. ער ליידט גאר ווען ער קען נישט פארשפרייטן זיינע אידעען. ער שפירט זיך אומגליקליך ווען מען לאזט אים נישט מיטטיילן פאר אנדערע מענטשן זיינע אידעען, פרינציפן און געפילן.

מיר אלע שפירן די נויט עפעס צו טון, עפעס צו ארבעטן. יעדער פון אונז וויל נוצן און ארויסווייזן זיין קראפט. ווען נארישע אדער שלעכטע אומשטענדן האלטן אפ דעם מענטש פון פאלגן זיין נאטירליכן רוף און ארויסגעבן זיין גלוסט צו טון אויף א נאטירליכן וועג, מוז ער עס טון אויף אן אנדערן אופן.

ער מוז אויסטראכטן אדער ערפינדן עפעס, א טעאריע, א רעליגיע אדער א צדקה-ארבעט. עפעס מוז ער טון. געוויסע, בפרט פרויען, מאכן באלן און טאנצן לטובת ארעמע מענטשן און רופן עס"טשאריטי." אנדערע זענען טאג און נאכט פארנומען מיט זיך אויספוצן. זיי

פארברענגען זייער צייט און פארשווענדן זייער געלט אויף קליידער. דאס קומט דערפון, זאגט דער מחבר, וואס מען לאזט זיי נישט ארויסווייזן זייער טעטיגקייט אויף אן אנדערן, בעסערן וועג.

יעדער פון אונז שפירט אין זיך די נויט צו העלפן יענעם. ווען מיר זעען א וואגן איינגעגראבן אין בלאטע שפירן מיר א באדערפעניש צוצוגיין, אונטערשטעלן די פלייצע און העלפן אים ארויסשלעפן.

"דער וואגן אויף וועלכן די מענטשהייט געפינט זיך," שרייבט גיא, "איז אזוי טיף איינגעגראבן אין דער בלאטע פון אבערגלויבן, שלעכטסקייט און פארדארבנקייט, אז

יעדער שפירט אין זיך די נויט אונטערצושטעלן זיין פלייצע און העלפן אים ארויסשלעפן".

דאס געפיל פון העלפן און שטיצן איינער דעם אנדערן איז אנטוויקלט נישט נאר ביי מענטשן, נאר אויך ביי די חיות וואס לעבן אין געזעלשאפטן. זיי מוזן אויך ארויסווייזן און ארויסגעבן זייער קראפט, פונקט ווי דער מענטש.

וואס איז דען פאליטיק, אויף וועלכער מען גיט אויס אזוי פיל קראפט און פארשטאנד, אויב נישט די באדערפעניש אונטערצושטעלן די פלייצעס און העלפן ארויסשלעפן דעם וואגן אויף וועלכן די מענטשהייט שלעפט זיך?

ווען דער איבערפלוס פון קראפט ווערט געפירט אויף שלעכטע וועגן, נישט געווארעמט פון קיין געפיל און נישט באלויכטן פון קיין אידעע, מאכט ער א נאפאלעאן אדער א ביסמארק. זיי ווילן אויך און מוזן אויך ארויסווייזן זייער קראפט. זיי האבן זייער אידעאל. ביסמארק האט דעם אידעאל צו באהערשן די וועלט דורך אייזן און בלוט. גאמבעטא האט דעם אידעאל צו מאכן פאר זיך א זילבערנע וואנע.

אבער דער באמת מאראלישער מענטש האט א העכערן אידעאל, אן איידעלערן ציל. ער קען נישט אויסהאלטן די פאלשקייט פון דער היינטיגער געזעלשאפט. ער קען נישט פארטראגן די קנעכטשאפט און קען נישט צוזען די אומגלייכקייט צווישן מענטשן.

זיין אידעאל איז פולשטענדיגע פרייהייט און גלייכקייט.